

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10316
 Straatnaam
 Huisnummer
 Postcode
 Woonplaats
 Contactpersoon
 Functie contactpersoon
 Hoofdcategorie veterinaire locatie
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 10-01-2011
 Nummer controleur 25098
 Begintijd 13:00
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1105 Inspectie regeling
 huisvesting
 Geldig vanaf 01-01-2011

Rgl. huisv. dvb / verz dpr

Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?
 Antwoord Nee
 Toelichting DWZ aansluitend aan wel aangekondigd onderwijs. Betreft bezoek aan isolatorenafdeling.

Vraag 2 Buitenverblijven:
 Antwoord NVT

Vraag 3 Stal of dierverblijven:
 Antwoord Voldoet

Vraag 4 Hygiëne en reinheid:
 Antwoord Geringe afwijking
 Toelichting Zie aparte lijst Handeling op lokatie van deze datum. I.h.a. is de hygiëne goed, maar de lucht die uit isolatoren komt, stinkt soms ernstig naar ammoniak. Hiernaar moet men nader onderzoek doen.

Vraag 5 Groeps- of individuele huisvesting:
 Antwoord Voldoet

Vraag 6 Diersoort specifieke huisvesting:
 Antwoord Voldoet

Vraag 7 Draadkooien of Draadroosterbodems:
 Antwoord Voldoet

Vraag 8 Verzorging der dieren:
 Antwoord Voldoet

Vraag 9 Kooiverrijking en nestmateriaal:
 Antwoord Voldoet

Vraag 10 Dag- of logboek:
 Antwoord Geringe afwijking
 Toelichting Zie aparte lijst handeling werklokatie voor afwijkingen in het Werkprotocol.

Vraag 11 Toegestane ingrepen ter identificatie:
 Antwoord Voldoet

INSPECTIELIJST (vervolg)

Vraag 12 Kooilabeling:
Antwoord Voldoet

Vraag 13 Drinkwater (systemen) :
Antwoord Voldoet

Vraag 14 Opslag voeders en materialen:
Antwoord Voldoet
Toelichting Binnenkort wordt het nieuwe gebouwbeheersysteem in gebruik genomen. Tot die tijd gebruikt men onnauwkeurige metertjes, maar daaruit valt wel op te maken dat T en RH in de juiste range zitten.

Vraag 15 Temperatuur diervverblijven:
Antwoord Voldoet

Vraag 16 Relatieve vochtigheid diervverblijven:
Antwoord Voldoet

Vraag 17 Lichtintensiteit diervverblijven:
Antwoord Voldoet

Vraag 18 Ventilatie diervverblijven:
Antwoord Voldoet

Vraag 19 Sterke geluidsprikkels diervverblijven:
Antwoord Voldoet

Vraag 20 Alarmsystemen diervverblijven:
Antwoord Niet geconstateerd

Vraag 21 Transport proefdieren:
Antwoord Niet geconstateerd

Vraag 22 Euthanasie proefdieren:
Antwoord Niet geconstateerd

Vraag 23 Algemene indruk:
Antwoord Voldoet
Toelichting I.h.a. goed. Toch blijft er zorg omtrent afwijkingen van OZP en onvoldoende aantekening in WDB (zie aparte lijst). Herhaaldelijk vallen er overtredingen vast te stellen door gebruikers van het CDL. Afwijkingen aan WDB vastgelegd in gelijktijdig opgemaakte inspectielijst bij celbiologie. Bovendien gebeld met dhr. [REDACTED] die een fok met ongerief had waarvoor 10d geleden het DEC-advies verlopen was. Hij geeft aan te zullen stoppen met de fok. Hem gewezen op de overtreding en gezegd dat hij in het vervolg in dergelijke gevallen de proefdierdeskundige en het CDL moet contacteren. Zie ook aparte lijst handeling op lokatie.

Vraag 24 Zijn er nog andere bevindingen?
Antwoord Nee

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10315
 Straatnaam
 Huisnummer
 Postcode
 Woonplaats
 Contactpersoon
 Functie contactpersoon
 Hoofdcategorie veterinaire locatie
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 10-01-2011
 Nummer controleur 25098
 Begintijd 13:00
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1103 Handelingen werklocatie
 Geldig vanaf 01-01-2011

Handelingen op werklocatie

Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?
 Antwoord Nee
 Toelichting Insp. uitgevoerd aansluitend aan onderwijs.

Vraag 2 Is er een werkprotocol of voldoende gedetailleerd ozp aanwezig?
 Antwoord Matige afwijking
 Toelichting RU 2009-174, Amendement (ongenummerd, moeilijk verwijzen): DEC-advies dd 13-12-2010
 Geadviseerd dat het Wp een Nederlandstalige samenvatting bevat, waarin de voor betrokken art 12s belangrijkste aspecten in vermeld staan. Verder dient het duidelijk te zijn op welk deel van het OZP het aanwezige Wp (in relatie tot de aanwezige dieren) betrekking heeft. Nu is er een Wp dat vooral bedoeld is voor de eerste 4 deelexperimenten, waarin de dieren een dorsal skin fold chamber (DSFC) krijgen; daar is hier geen sprake van. Er moet ergens staan: dit is experiment 5, dit is het bijpassende Wp en het heeft betrekking op de volgende dieren.....
 Op div. plaatsen wijkt het Wp af van het Ozp. Dat komt o.a omdat de muizen die nu in proef zijn onder een amendement vallen dat niet volledig beschreven is. Een aantal aspecten die nu nog in het WP staan hebben betrekking op de overige experimenten (1 t/m 4) die onder dit OZP vallen. Zie elders in dit inspectieverslag voor voorbeelden waar dit fout ging.

Vraag 3 Welke diersoort betreft het?
 Antwoord 1

Vraag 4 Bevoegdheid behandelaar(art. 9 en 12)?
 Antwoord Voldoet

Vraag 5 Wat voor handelingen?
 Antwoord Oraal/sonde

Vraag 6 Bekwaamheid in handelingen?
 Antwoord Voldoet

Vraag 7 Hygiëne behandelruimte?
 Antwoord Geringe afwijking
 Toelichting Het betreft hier dieren die uit Duitsland afkomstig zijn en in quarantaine verblijven totdat uit microbiologische bepalingen aan deze en bijgeplaatste sentineldieren blijkt dat ze vrij zijn van omschreven pathogenen. Zelf zijn het echter immundeficiënte (naakte) muizen, dus moeten ze gevrijwaard worden van eventueel aanwezige (voorwaardelijke) pathogenen. Dit vereist strikte aseptiek.
 Bij in- en uitvoeren wordt alcohol gespoten op de transportkooi (= de eigen kooi met een filtertop erop), maar niet op de bodem. De in- en uitgaande lucht wordt niet gedesinfecteerd (met bijvoorbeeld perazijnzuur); kortdurend alcohol, op deze wijze, zal ook beperkte desinfectie geven van de kooi zelf.
 De persoon die in de zuurkast de muizen hanteert, komt met haar handschoenen aan de apparatuur die buiten de zuurkast staat, en die ook bediend wordt door een omloop, die buiten de zuurkast diverse andere oppervlakken aanraakt.
 Er is dus risico op kruisbesmetting in twee richtingen.

INSPECTIELIJST (vervolg)

- Vraag 8 **Aseptiek handelingen dieren?**
Antwoord **Voldoet**
- Vraag 9 **Voldoet anesthesie?**
Antwoord **Geringe afwijking**
Toelichting De muizen worden met de hand gefixeerd en geduwd in een narcosemaskertje. Het duurt naar verhouding lang (>>10 sec) voordat een muis onder anesthesie gaat. Dit fixeren is vermijdbaar ongerief. Men kan een inductiekamer gebruiken waar de muis los kan lopen en de muis daarna onder anesthesie aan het masker leggen.
- Vraag 10 **Pijnbestrijding?**
Antwoord **NVT**
- Vraag 11 **Is het ongerief goed ingeschat?**
Antwoord **Voldoet**
- Vraag 12 **Zorgvuldigheid euthanasie?**
Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 13 **Worden de handelingen aangetekend?**
Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 14 **Wordt de Code of practice welzijnsbewaking nageleefd?**
Antwoord **Geringe afwijking**
Toelichting De behandeling zelf (fluorescentiemeting van tumoren onder anesthesie) is conform OZP. Zie verder
Het OZP geeft een hele ruime tijdsmarge voor de fluorescentiemetingen, en daar blijft men ruim binnen.
Voor het toezicht was het OZP niet duidelijk en voorzover het wel duidelijk was, was het afwijkend van de praktijk, omdat het amendement stelt: the tumors are monitored weekly. De praktijk is 2x/week. Men weegt de dieren 2x/week, terwijl in het WP is beschreven dat men de dieren dagelijks weegt. Op zich is het verstandig dat men deze dieren alleen weegt als ze toch onder anesthesie zijn, maar het is afwijkend van het Wp. Dat blijkt dan betrekking te hebben op de eerste 4 deel-experimenten van dit OZP.
Het OZP vermeldt niet dat de dieren in een isolator worden gehuisvest tijdens de experimentele handelingen. Dit heeft invloed op het welzijn van de dieren omdat de dieren nu twee keer per week uitgevoerd en weer ingevoerd moeten worden voor de meting. Dit alles is extra verstoring. Hoewel dit een beperkte verstoring lijkt, moet het worden opgeteld bij het feit dat de dieren in Duitsland zijn voorbehandeld en getransporteerd zijn naar Nijmegen. Dit maakt dat transport- en omgevingsstress een invloedrijk aspect is van dit experiment. Zie ook hygiëne.
NB De lucht die uit de isolator komt, stinkt duidelijk naar ammoniak.
- Vraag 15 **Andere code of practice van toepassing?**
Antwoord **Kankeronderzoek**
- Vraag 16 **Wordt bovenstaande code juist toegepast?**
Antwoord **Geringe afwijking**
Toelichting Voorzover vast te stellen zijn de HEP toegepast conform OZP, maar het OZP en WP zijn niet voldoende om ongerief te voorkomen voor zover dit mogelijk is. Zo ontbreekt in het OZP het criterium ulceratie van de tumor; hier hadden DEC en proefdierdeskundige op toe moeten zien. Tijdens de inspectie is één dier met ulceratie aanwezig, en men geeft aan dat dit het weekend nog niet het geval was; dit is niet met zekerheid te stellen of te ontkennen. Het dier werd tijdens het bezoek geëuthanaseerd.
NB Als HEP wordt het criterium "severe breathing difficulties" genoemd. Ook bij matige ademhalingsproblemen zal men het dier uit de proef (moeten) halen. Men geeft aan dit ook te doen. Geadviseerd om de HEP te beschrijven zoals men ze wil toepassen, dus in dit geval bijvoorbeeld "apparent breathing difficulties"
In de aanwezige documentatie wordt als HEP de tumorgrootte 0,125cm3 genoemd, maar ook dit heeft betrekking op de DSFC; elders wordt gesproken van 2cm2 en 2cm3.
Een HEP van "20% BW loss t.o.v. startgewicht is zinloos bij groeiende muizen.
- Vraag 17 **Algemene indruk?**
Antwoord **Matig**
Toelichting Ten aanzien van de handeling zelf: men had zelf al gemerkt dat deze muizen langer nodig hadden voor inductie; men had zelf een inductiekamer moeten installeren.

Ten aanzien van de huisvesting in isolatoren. Men doet experimenten waarbij dieren er regelmatig in en uit moeten normaalgesproken niet in isolatoren. Men heeft afgeweken van de eigen gebruiken, en daarbij de hygiëne uit het oog verloren. Het was veel beter geweest voor de hygiëne, voor de proef en voor de muizen, als de dieren in IVCs hadden gezeten. Dit kon volgens de interne regels niet i.v.m. de bijplaatsing van sentinels en omdat de muizen dan niet naar een andere afdeling mogen. Men had beter van deze regel kunnen afwijken, want onder het huidige hygiëneregime (alcohol, kruisbesmettingen) waren IVCs zeker niet slechter geweest.

Ten aanzien van CoP Wezijnsbewaking
Men moet er voor zorgen dat de aanwezige documentatie correct, helder, consistent en conform OZP is en dat duidelijk is op welke dieren het van toepassing is. Omgekeerd moet voor ieder dier duidelijk zijn welk OZP/WP/WDB van toepassing is en daaruit dient op te maken zijn wanneer het dier wat heeft ondergaan.
In het CDL en in het bijzonder op deze afdeling zijn de afgelopen jaren diverse schriftelijke waarschuwingen (SWs)

INSPECTIELIJST (vervolg)

opgemaakt, waaronder SWs voor vergelijkbare feiten. Het is zorgwekkend dat deze opnieuw vastgesteld worden. De enige reden dat geen SW is opgemaakt is dat het niet aantoonbaar was dat er sprake was van een duidelijke, meer dan geringe verstoring van het welzijn. Geadviseerd dat men de documentatie rond dierproeven (OZP, WP) automatiseert, zodat steeds de meest recente, complete versie aanwezig is en zodat WP en OZP 100% overeenkomen.

Vraag 18 Zijn er nog andere bevindingen?
Antwoord Nee

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10315 [REDACTED]
Straatnaam [REDACTED]
Huisnummer [REDACTED]
Postcode [REDACTED]
Woonplaats [REDACTED]
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 10-01-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 13:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Is er sprake van een actie?
Antwoord Ja
Toelichting Betr. [REDACTED] laatste jaar; documentatie over opleiding echter niet aanwezig. Betrokken bij hanteren/transporteren van proefdieren.

Vraag 2 Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord In opleiding/stagiair

Vraag 3 Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord Ja
Toelichting Maar niet direct ter plekke te constateren.

Vraag 4 Is de persoon bekwaam?
Antwoord Ja

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie	10315 [REDACTED]
Straatnaam	[REDACTED]
Huisnummer	[REDACTED]
Postcode	[REDACTED]
Woonplaats	[REDACTED]
Contactpersoon	
Functie contactpersoon	
Hoofdcategorie	veterinaire locatie
Locatiecategorie	dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio	Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest
-------	---

Bezoekdetails

Datum bezoek	10-01-2011
Nummer controleur	25098
Begintijd	13:00
Bezoekreden	VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst	RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf	01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1	Is er sprake van een actie?
Antwoord	Ja
Toelichting	[REDACTED] Toepassing anesthesie naakte muizen voor fluorescentiemeting van tumoren.
Vraag 2	Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord	Artikel 9
Vraag 3	Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord	Ja
Vraag 4	Is de persoon bekwaam?
Antwoord	Ja

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie	10315 [REDACTED]
Straatnaam	[REDACTED]
Huisnummer	[REDACTED]
Postcode	[REDACTED]
Woonplaats	[REDACTED]
Contactpersoon	
Functie contactpersoon	
Hoofdcategorie	veterinaire locatie
Locatiecategorie	dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio	Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest
-------	---

Bezoekdetails

Datum bezoek	10-01-2011
Nummer controleur	25098
Begintijd	13:00
Bezoekreden	VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst	RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf	01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1	Is er sprake van een actie?
Antwoord	Nee
Toelichting	Betrokken bij opzet en uitvoering, volgens OZP. [REDACTED]
Vraag 2	Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord	Verleende ontheffing, artikel 9
Toelichting	DWZ FELASA C-cursus + aanvulling met wetgeving en ethiek.
Vraag 3	Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord	Ja
Vraag 4	Is de persoon bekwaam?
Antwoord	Niet geconstateerd

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie	10362 [REDACTED]
Straatnaam	[REDACTED]
Huisnummer	[REDACTED]
Postcode	[REDACTED]
Woonplaats	[REDACTED]
Contactpersoon	[REDACTED]
Functie contactpersoon	[REDACTED]
Hoofdcategorie	[REDACTED]
Locatiecategorie	dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio	Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest
-------	---

Bezoekdetails

Datum bezoek	08-08-2011
Nummer controleur	25098
Begintijd	09:00
Bezoekreden	VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst	RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf	01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1	Is er sprake van een actie?
Antwoord	Ja
Toelichting	[REDACTED] Verzorging geiten.
Vraag 2	Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord	Artikel 12
Toelichting	Paraveterinair, biotechniek
Vraag 3	Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord	Ja
Vraag 4	Is de persoon bekwaam?
Antwoord	Niet geconstateerd

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10362
 Straatnaam
 Huisnummer
 Postcode
 Woonplaats
 Contactpersoon
 Functie contactpersoon
 Hoofdcategorie
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit

Bezoekdetails

Datum bezoek 08-08-2011
 Nummer controleur 25098
 Begintijd 09:00
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1105 Inspectie regeling
 Geldig vanaf huisvesting
 01-01-2011

Rgl. huisv. dvb / verz dpr

Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?
 Antwoord Nee
 Toelichting Betreft bezoek aan de Boerderij in . Daarbij op 8 augustus eerst een bezoek gebracht aan de knaagdierenfaciliteit. 's Middags een bezoek gebracht aan de buitendieren. Over deze onderwerpen dit Inspectie Regeling Huisvesting-verslag geschreven.
 Bevindingen hebben betrekking op knaagdieren, tenzij anders vermeld. Tijdens de inspectie van de geiten is tevens aandacht besteed aan één onderzoeksplan (OZP) in het bijzonder. Deze Dierproef-conform-OZP-bevindingen zijn elders beschreven.

Vraag 2 Buitenverblijven:
 Antwoord Voldoet

Vraag 3 Stal of dierverblijven:
 Antwoord Voldoet
 Toelichting Dit gebouw wordt in de loop van de komende maanden ontruimd en afgebroken; een nieuw gebouw staat klaar in afwachting van gesaneerde dieren. Daarom is tijdens deze inspectie geen aandacht besteed aan aspecten die samenhangen met het gebouw (ventilatie, hygiëne van vloer en muren, etc.)

Vraag 4 Hygiëne en reinheid:
 Antwoord Geringe afwijking
 Toelichting Met name ratten van het genotype (UN)SUS en verwante lijnen worden gehouden in een overbevolkte bak. De reden hiervoor is een experimentele: de ratten moeten gespeend worden op ca. 26d leeftijd. Bovendien is de eis dat men pas vanaf 2 weken na de geboorte mag verschonen. Dieren van die leeftijd waren tijdens de inspectie niet aanwezig; er waren wel dieren van 26d oud. De hygiëne in deze bakken was nog acceptabel, maar twee weken oude ratten bij zogende moeders moeten regelmatig vieze bakken geven, zeker gezien de huisvesting onder filtertop. Men geeft aan dat dit soms het geval is. NB Nestgrootte, gebaseerd op 8 aanwezige nesten, is 10-14.

Vraag 5 Groeps- of individuele huisvesting:
 Antwoord Geringe afwijking
 Toelichting Een vrouwelijke muis met genotype BTG2KO, geboren 21/3/10, heeft voor het laatst een worp gespeend op 2/2/11 en zit sindsdien individueel. Gezien haar leeftijd wordt de muis niet aangehouden voor fok. Als het dier in opdracht van een onderzoeker Wordt aangehouden voor veroudering, zoals in tweede instantie wordt gesuggereerd, moet er een passend OZP en WP zijn. Deze kunnen althans niet getoond worden. NB Er zijn inderdaad meer dieren ouder dan 1 jaar, mogelijk duidend op een onderzoeksvraag. Men geeft aan dat een gezelschapsdame bij oudere muizen niet werkt.

Vraag 6 Diersoort specifieke huisvesting:
 Antwoord Geringe afwijking
 Toelichting Zie beschrijving bij hygiëne voor (UN)SUS-ratten. Toezicht gehouden op spenen van twee bakken. Ten tijde hiervan zou bij het maken van een foto van bovenaf misschien nog 25% van de bodem/de shelter zichtbaar zijn; het overgrote deel van de bak is bezet met ratten. Aangegeven dat men hiervoor eigenlijk een grotere bak moet gebruiken, met name ter grootte van een Macrolon Type IV.
 In de nieuwe accommodatie, zo geeft men aan, kan men geen Type IV bakken kwijt (men krijgt IVCs met een vaste bakgrootte). Aangegeven dat op basis van huidige en eerdere contacten omtrent deze ratten het voor de inspectie onbegrijpelijk is dat deze ratten in een IVC-gehouden kunnen worden. Dit betreft generatie-lang onderzoek naar

INSPECTIELIJST (vervolg)

epigenetische effecten, waar men geen veranderingen wil in de huisvesting. IVCs zijn een enorme verandering. Men kan deze ratten beter elders huisvesten.

Vraag 7 **Draadkooien of Draadroosterbodems:**
Antwoord **Voldoet**

Vraag 8 **Verzorging der dieren:**
Antwoord **Geringe afwijking**
Toelichting Tijdens het toezicht op het verschonen en spenen van ratten viel het op dat de art 12 de ratten eerst een schone bak gaf (moeder met jongen) om daarna de jongen te spenen, waarbij de helft van de dieren opnieuw in een schone bak geplaatst wordt. Dit is een dubbele novelty-stress, die zeker ook invloed heeft op de (UN)SUS-ratten. De art 12 is geïnstrueerd om dit voortaan anders te doen: bakken die gespeend moeten worden niet dezelfde dag eerst verschonen.

Vraag 9 **Kooiverrijking en nestmateriaal:**
Antwoord **Voldoet**

Vraag 10 **Dag- of logboek:**
Antwoord **Geringe afwijking**
Toelichting Dit wordt onvoldoende bijgehouden en onvoldoende doorgegeven aan de onderzoeker. Enkele voorbeelden: muizen van het MRP/MDR-genotype vertonen verhoogde agressie. Men verwijdt soms dieren vanwege agressie, maar dit wordt niet als zodanig aangetekend en doorgegeven aan de onderzoeker. Zo ook mannelijke CD37-/- muis. De onderzoeker krijgt een weektelling en een maandlijst, maar kan daar niet uit opmaken hoeveel dieren er gedood zijn en om welke reden.
Men geeft aan gebruik te gaan maken van ZooEasy; een commercieel beschikbaar software/programma voor de registratie van fok.
Ook bij de geiten zijn diverse afwijkingen aangetroffen. 15 juli was op meerdere lijsten niet afgetekend. Van geiten met waarneembare afwijkingen (knobbel, mager, ruwe vacht) kon niets teruggevonden worden in het WDB. Art 12 geeft 's middags om 1 uur aan dat hij de magere geit met ruwe vacht heeft gezien, maar dat hij pas later op de dag de WDB aftekent. Dit is niet verstandig, maar los daarvan was de geit zo mager dat dit gisteren ook al het geval was. Bovendien had die ochtend direct de dierenarts gebeld moeten worden. Dat is na de inspectie gedaan en deze constateerde een bronchitis of longontsteking, en ook bij een andere geit.

Vraag 11 **Toegestane ingrepen ter identificatie:**
Antwoord **Voldoet**

Vraag 12 **Kooilabeling:**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting In het algemeen goed. Men vult niet altijd alle gevraagde informatie in (bijv. speendatum niet), omdat het anders onoverzichtelijk wordt. Al met al is het administratiesysteem te arbeidsintensief, waardoor fouten gemaakt worden. Op één kooilabel stond 2009 waar dit onmogelijk het geval kon zijn. Later was te herleiden dat het 2010 moest zijn. Zie ZooEasy elders.

Vraag 13 **Drinkwater (systemen):**
Antwoord **Voldoet**

Vraag 14 **Opslag voeders en materialen:**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting Diverse geiten hadden op het oog geen beschikking over likstenen. Deze lagen wel klaar.

Vraag 15 **Temperatuur dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 16 **Relatieve vochtigheid dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 17 **Lichtintensiteit dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 18 **Ventilatie dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 19 **Sterke geluidsprikkels dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 20 **Alarmsystemen dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

INSPECTIELIJST (vervolg)

Vraag 21 **Transport proefdieren:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 22 **Euthanasie proefdieren:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 23 **Algemene indruk:**
Antwoord **Matig**

Toelichting Bovenstaande verslaglegging geeft voldoende aanleiding tot maatregelen. Bij de muizen is sprake van administratieve onvolkomenheden, individuele huisvesting zonder toonbaar OZP en bij ratten is sprake van overpopulatie. Bij de geiten zijn overtredingen vastgesteld waarbij sprake is van vermijdbaar ongerief. Een geit (mager, opgebogen rug, ruwe vacht; geen dierenarts gebeld) was in voorraad en derhalve onder verantwoordelijkheid van de [REDACTED] maar i.v.m. ernstiger bevindingen aan andere geiten in een OZP, is besloten verdere rapportage in het verslag aangaande dit OZP te doen, en ook de maatregelen daartoe te beperken.

Vraag 24 **Zijn er nog andere bevindingen?**

Antwoord **Ja**

Toelichting Men heeft een aantal lijnen die aangehouden worden volgens niet nader omschreven systemen zoals "minimale fok" en "instandhouden lijn". Daarbij is sprake van groot overcompleet. In verband met de aanstaande verhuizing heeft men wat meer dieren gefokt en aangehouden, geeft men aan, maar zelfs onder die omstandigheden is het overcompleet hoog. Van één lijn (B6129SV) die alleen in stand wordt gehouden zijn tijdens de inspectie de aantallen uit de aanwezige fokparen geboren dieren geteld (van de kooilabels), plus het aantal gespeend: 113 dieren geboren, 17 daarvan gespeend; de rest wordt gedood vóór het spenen. Hoewel deze dieren niet geregistreerd worden, is er wel sprake van vermijdbaar diergebruik/het doden van dieren. Men kan onvoldoende duidelijk maken waarom men continue fok toepast en de dieren dan doodt wegens overcompleet. Men dient een goede definitie van instandhouding en minimale fok te hebben, en daarbij te streven naar minimaal overcompleet.

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10362 [REDACTED]
 Straatnaam [REDACTED]
 Huisnummer [REDACTED]
 Postcode [REDACTED]
 Woonplaats [REDACTED]
 Contactpersoon [REDACTED]
 Functie contactpersoon [REDACTED]
 Hoofdcategorie [REDACTED]
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 28-11-2011
 Nummer controleur 25098
 Begintijd 09:30
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1105 Inspectie regeling
 huisvesting
 Geldig vanaf 01-01-2011

Rgl. huisv. dvb / verz dpr

Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?
 Antwoord Ja
 Toelichting Dit betreft een herinspectie naar aanleiding van een inspectie gevolgd door SW begin augustus. De voornaamste bevindingen hadden destijds betrekking op ernstig ongerief (bij een geit) dat onvoldoende onderkend werd en onvoldoende vastgelegd. De Humane Eindpunten van het OZP voorzagen niet in de mogelijkheid van langdurige onbelasting van de geopereerde poot. De nVWA-inspecteur oordeelde op basis van gesprekken met diverse betrokkenen dat de onderzoeker teveel afstand behield tot zijn proefdieren. Deze herinspectie is beperkt tot grote dieren (schapen, geiten, en konijnen), waarbij met name aandacht is besteed aan bovenstaande aspecten en vooral de betrokkenheid van de onderzoeker.
 Omdat dit niet goed past in de gestandaardiseerde inspectielijsten, is een lijst-format gekozen dat aansluit bij de overige aspecten waaraan aandacht is besteed. Voor de herinspectieaspecten: zie "Andere bevindingen".
 Het betreffende onderzoek loopt ten tijde van de inspectie niet, zodat aandacht besteed is aan vergelijkbare onderzoeken van andere onderzoekers; daarom is deze lijst vastgelegd bij het [REDACTED]

Vraag 2 Buitenverblijven:
 Antwoord Voldoet

Vraag 3 Stal of dierverblijven:
 Antwoord Voldoet

Vraag 4 Hygiëne en reinheid:
 Antwoord Voldoet

Vraag 5 Groeps- of individuele huisvesting:
 Antwoord Voldoet

Vraag 6 Diersoort specifieke huisvesting:
 Antwoord Voldoet

Vraag 7 Draadkooien of Draadroosterbodems:
 Antwoord Voldoet

Vraag 8 Verzorging der dieren:
 Antwoord Voldoet

INSPECTIELIJST (vervolg)

- Vraag 9 **Kooiverrijking en nestmateriaal:**
 Antwoord **Geringe afwijking**
 Toelichting Nog steeds niet overal een liksteen; op zich geen reden voor zorg voor een deficiëntie, maar de dieren die het wel hebben maken er duidelijk gebruik van. Organisatorisch moet dit beter.
- Vraag 10 **Dag- of logboek:**
 Antwoord **Voldoet**
 Toelichting Voldoende gegevens beschikbaar voor onderlinge overdracht en toezicht. Zie wel verder ten aanzien van communicatie tussen onderzoeker en medewerkers van de boerderij. Wanneer ziet de onderzoeker het WDB?
- Vraag 11 **Toegepaste ingrepen ter identificatie:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 12 **Kooilabeling:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 13 **Drinkwater (systemen):**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 14 **Opslag voeders en materialen:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 15 **Temperatuur dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 16 **Relatieve vochtigheid dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 17 **Lichtintensiteit dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 18 **Ventilatie dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 19 **Sterke geluidsprikkels dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 20 **Alarmsystemen dierverblijven:**
 Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 21 **Transport proefdieren:**
 Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 22 **Euthanasie proefdieren:**
 Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 23 **Algemene indruk:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 24 **Zijn er nog andere bevindingen?**
 Antwoord **Ja**
 Toelichting Bevindingen t.a.v. herinspectie
 Er zijn door de VGH diverse maatregelen genomen die hebben geleid of zullen leiden tot verbetering in diverse opzichten.
 -De geit uit de voorgaande inspectie is met voorrang nader onderzocht en geëuthanaseerd omdat er sprake was van een fractuur. Vervolgoperaties, in de bij de vorige inspectie aangetroffen opzet, zijn gestopt.
 -De onderzoeker heeft een amendement ingediend dat voorziet in opheffing van de geconstateerde tekortkomingen t.a.v. HEP, individuele huisvesting en postoperatieve behandeling. Dit is inmiddels voorzien van een positief DEC-advies.
 -Men ziet toe op betere aantekening in het WDB, men bewaart emails bij de WDB, en men gaat de onderzoekers d.m.v. presentaties instrueren t.a.v. de gewenste communicatie met alle betrokkenen.
 -Tijdens de herinspectie worden 2 konijnen aangetroffen die worden gebruikt voor het opwekken van polyklonale antistoffen (tegen SV5). Uit de toelichting van de beheerder van het bedrijf en uit de WDB blijkt dat er eerder 2 andere konijnen zijn gebruikt voor het opwekken van antistoffen tegen Toxoplasma gondii; deze konijnen zijn 10 dagen na blootstelling ongeveer tegelijkertijd gestorven. Daaraan voorafgaand was sprake van een vergelijkbare poging, maar met een hogere dosis T. gondii; deze 2 dieren stierven eveneens ongeveer tegelijk, maar na 7 dagen. Men heeft de

INSPECTIELIJST (vervolg)

proefdierdeskundige en DEC ervan overtuigd dat deze eerste 2 konijnen te hoog gedoseerd waren, en via een verkeerde route (intraveneus) en toestemming verkregen voor nog eens 2 dieren. De tweede 2 konijnen zijn lager gedoseerd, en subcutaan. De NVWA beschouwt dit als onvoldoende poging tot het beperken van ongerief. Ten eerste had men pathologie moeten doen op de konijnen om een indruk te verkrijgen van het mechanisme. Was er sprake van een overdreven afweerreactie (shock-verschijnselen), of was de gekozen parasiet dermate infectieus voor de konijnen dat deze zijn overleden aan de gevolgen van een infectie. Als dat het geval is, zal een lagere dosering leiden tot een betere verhouding tussen afweer van de gastheer en pathogeniteit van de parasiet, maar (zoals ook blijkt) is lager doseren dan een gok of de parasiet niet alsnog tot problemen leidt. Men had ook 1 konijn kunnen inspuiten en dagelijks wegen. Met het voordeel van beoordeling achteraf: men had zich moeten afvragen of men deze (bij muizen en apen gebruikte) stam wel op konijnen moest gebruiken (wisselen van gastheersoort leidt soms tot onverwachte gevolgen).

-Men noemt een voorbeeld van een lam met een experimenteel aangebrachte en herstelde hernia diafragmatica, aan de hand waarvan men laat zien dat alle deskundigen betrokken werden toen het lam een pompemde ademhaling kreeg. Aan de hand van deze casus zijn echter ook een aantal nog aanwezige zwakheden aan het licht gekomen.

Op de dag dat het lam door de beheerder van [REDACTED] wordt opgestuurd naar het [REDACTED] in Nijmegen, zijn de volgende gegevens bekend.

Het lam was een paar dagen na de operatie goed geweest, en werd toen benauwd met sterk invallende flanken (uitgelegd als pompemde ademhaling). Het stond al een paar dagen op antibiotica, dus was een pneumonie onwaarschijnlijk (de anamnese vermeldt niets over hoesten, de T was 40.4°C). De keutels van het lam hadden een afwijkende vorm. Dan wordt er een röntgenfoto gemaakt; daarop is geen pneumonie zichtbaar, maar wel een randpneumothorax. Er zijn geen buikholte-organen zichtbaar in de thoraxholte.

Op basis van deze gegevens wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van een althans volledige hernia diafragmatica (inclusief darmverplaatsing of zelfs incarceratie). De [REDACTED] heeft hierbij een humaan longarts geraadpleegd, en een chirurg van een andere onderzoeksgroep. Het lam wordt teruggestuurd naar de ooi [REDACTED]. De [REDACTED] geeft een behandeladvies mee dat vooral afwachtend is: als het erger wordt, is het waarschijnlijk toch een hernia diafragmatica. Dan is haar advies euthanasie.

Voor de daadwerkelijke behandeling van het lam wordt de [REDACTED] ingeroepen. Deze behandelt het lam voor een longontsteking, inclusief vochtafdrijvende middelen. Dit laatste is in afwijking van het advies van [REDACTED]. Een of twee dagen later wordt het lam alsnog geëuthanaseerd. Het heeft op dat moment een volledige hernia diafragmatica, dus met darmen in de borstholte, zonder incarceratie.

Verbeterpunten:

-De [REDACTED] oordeelt dat het lam ernstig ziek is en verwacht eigenlijk dat het geëuthanaseerd moet worden. Hij geeft het dier daarom zonder moeder mee voor transport naar Nijmegen. Hij had duidelijk aan moeten geven dat het dier wat hem betreft voor euthanasie getransporteerd werd; dan had men dit kunnen bespreken vóór transport. Het ongerief voor het dier wordt namelijk verder bevorderd door de moeder niet mee te sturen (verlatingsangst, geen voeding). Dit ongerief is nu dus het gevolg van het feit dat men op de boerderij de beslissing niet kan/mag nemen om het dier te euthanaseren (diagnostiek elders). De vraag is of verdere diagnostiek nodig was (zie verder), en als dat het geval was, had de ooi mee gemoeten.

-De [REDACTED] geeft aan dat zij direct dacht aan een hernia diafragmatica, maar dat zij zich niet zeker genoeg achtte om euthanasie te eisen. Op dat moment is er echter sprake van pompemde ademhaling die niet verklaard kan worden door een pneumonie, en een OZP dat aangeeft dat een hernia diafragmatica één van de mogelijke complicaties is. Ook de afwijkende faeces zou kunnen duiden op darmen die zich tijdelijk of gedeeltelijk in de thorax bevinden. De HEP zijn echter veel te voorzichtig gesteld "Euthanasie zou overwogen kunnen worden, indien (...) de ademhaling....." HEPs in het OZP en het WP komen niet 100% overeen. Twee geraadpleegde humane specialisten steunen haar niet in haar vermoeden, en dan besluit ze tot afwachten, hoewel bekend is dat pompemde ademhaling (benauwdheid) ernstig ongerief veroorzaakt.

-De vraag of dit dier geschikt is voor de proef als er een andere oorzaak voor de pompemde ademhaling zou zijn (longklachten of anderszins) had al moeten leiden tot de conclusie dat dit dier geëuthanaseerd diende te worden, mede in het licht van het ernstige ongerief. Opnieuw zijn de HEP in het OZP vaag op dit punt.

-Het grootste probleem heeft de NVWA bij herhaling met de geconsulteerde [REDACTED]. Men geeft aan dat deze weliswaar volledig geïnformeerd wordt, maar deze heeft in dat geval eigenhandig vochtafdrijvers gegeven, die zeker niet geïndiceerd waren, en wellicht gecontraïndiceerd. De geconsulteerde prakticus wordt geroepen bij een dier waarvan de [REDACTED] vermoedt dat het een proefgebonden afwijking heeft. De prakticus is niet bij de Radbouduniversiteit bekend als artikel 12-bevoegd, en zou niet in staat gesteld moeten worden tot eigen besluitvorming op dit punt; hij zou hooguit een behandeling mogen uitvoeren conform opdracht van de [REDACTED] maar ook dan is feitelijk art 12-bevoegdheid vereist.

Maatregelen en adviezen

Maatregelen

Uit de maatregelen die men zelf heeft genomen blijkt dat men op de goede weg is. De casus van het lam met een hernia diafragmatica werd door de art 14 zelf aangedragen om te toetsen wat men bereikt had. Men verklaart zich bereid tot verdere maatregelen. In dit licht is er geen reden tot het nemen van maatregelen vanuit de NVWA. Wel is er op gewezen dat als bij een toekomstige inspectie vermijdbaar ernstig ongerief wordt vastgesteld, zoals in de afgelopen 2 inspecties, er straffe maatregelen genomen zullen worden, zoals het opmaken van een proces-verbaal, of het uitnodigen van de verantwoordelijke persoon namens de VGH ten kantore van de NVWA. Om onnodig ongerief te voorkomen is in de eerste plaats echter gekozen voor uitgebreide nalevingshulp.

Adviezen

De volgende adviezen zijn gegeven tijdens deze inspectie, bij wijze van nalevingshulp.

-Het OZP dient duidelijk te zijn ten aanzien van de te controleren parameters en de humane eindpunten; het WP moet daarmee overeenkomen. De DEC mag een dergelijk vage omschrijving niet laten passeren. Het heeft de inspecteurs van de NVWA verbaasd dat een pompemde ademhaling, waarbij de flanken invallen, niet beschreven wordt als absoluut HEP, waarvoor geen verdergaande diagnostiek (zoals een röntgenfoto) nodig is.

-De [REDACTED] dient in de diagnostiek een leidende rol te nemen, en de stem van de [REDACTED] dient zeer zwaar te worden meegerekend. De NVWA-inspecteur heeft de [REDACTED] opgeroepen in een geval als dit op basis van de waarschijnlijkheidsdiagnose "Hernia diafragmatica" te kiezen voor het advies tot euthanasie, en te accepteren dat dit 1 op de 10 keer aan de vroege kant is. Nu is het al bij 2 inspecties (in het eerste geval ruim) aan de late kant. De VGH en de [REDACTED] dienen [REDACTED] te steunen in deze rol.

INSPECTIELIJST (vervolg)

-Ook is tegen [REDACTED] diens operationeel manager en de proefdierdeskundige aangegeven dat het oordeel van een ervaren art 12 zwaar meegewogen dient te worden in het oordeel. In dit geval was [REDACTED] van mening dat euthanasie op zijn plaats was. Dit dient duidelijk aangegeven te worden, en dan dienen er zwaarwegende argumenten te zijn om dit niet te doen. Ook is door de inspecteurs van de nVWA aangegeven dat een faciliteit als het CDL zou kunnen weigeren om een dier nog langer in leven te houden, als diens ongerief zo ernstig is of als diens vooruitzichten zo slecht zijn dat dit zou conflicteren met de opvattingen en ruime ervaring van de faciliteit.

-Alle betrokkenen, ook de geconsulteerde specialisten, moeten op de hoogte zijn van de gehele voorgeschiedenis, inclusief proefbehandeling, en van de gestelde eisen, inclusief humane eindpunten. Differentieeldiagnostisch kan je bijvoorbeeld bij een randpneumothorax denken aan een perforatie van het binnenblad en van het buitenblad. Gezien de voorafgaande ingreep is het buitenblad waarschijnlijk beschadigd geweest en is het de vraag wat de diagnostische waarde ervan is. Als het al waarde heeft, duidt het op een complicatie van de operatie.

-Men dient maatregelen te nemen om de practicus te laten werken als practicus, waarbij ongerief zoveel als mogelijk wordt voorkomen, conform de wettelijke eisen. De operationeel manager geeft aan dat een deel van het probleem wellicht kan worden opgelost door de aanstelling van een dierenarts, deels ter vervanging van de huidige dierenarts, tijdens haar afwezigheid de komende maanden, maar wellicht langer. De nVWA juicht dit toe.

-De grootste overeenkomst met de vorige bevindingen is de afstand van de onderzoeker tot het dier. De onderzoeker ziet het dier niet regelmatig en heeft geen ruime ervaring met schapen, maar is wel eindverantwoordelijk voor de proef en voor het welzijn van het dier. Men kan dat op verschillende manieren inregelen: de keuze voor euthanasie volledig beleggen bij deskundigen zoals art 12, 14 en dierenarts, die dan weer op de hoogte moeten zijn van het onderzoek, of zorgen voor een goede interactie. Bij herhaling heeft de nVWA nu gesuggereerd dat de interactie tussen onderzoeker en art 12s beter moet; bij voorkeur komt de onderzoeker met grote regelmaat bij de dieren, en bespreekt de bevindingen met de art 12s. Men meldt dat dit bij Urologie wel het geval is en dat men dit bij de andere disciplines inderdaad wenselijk acht.

-Kortelings heeft de nVWA-inspecteur ook gewezen op het grote verschil in kennis en ervaring tussen de beheerder en de nieuwe, jongere medewerkers. Bij afwezigheid van de beheerder is er duidelijk minder ervaring en kennis aanwezig. Ook dit is een punt van aandacht.

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10331 [REDACTED]
 Straatnaam [REDACTED]
 Huisnummer [REDACTED]
 Postcode [REDACTED]
 Woonplaats [REDACTED]
 Contactpersoon [REDACTED]
 Functie contactpersoon [REDACTED]
 Hoofdcategorie veterinaire locatie
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 09-08-2011
 Nummer controleur 25098
 Begintijd 09:00
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1107 Dierproef OZP
 Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Was het bezoek aangekondigd?
Antwoord Nee
Toelichting Nee Betreft bezoek aan de [REDACTED] Daarbij op 8 augustus eerst een bezoek gebracht aan de knaagdierenfaciliteit. 's Middags een bezoek gebracht aan de buitendieren. Over deze onderwerpen een Inspectie Regeling Huisvesting-verslag geschreven (zie elders). Tijdens de inspectie van de geiten is tevens aandacht besteed aan één onderzoeksplan (OZP) in het bijzonder; de volgende dag gesproken met de onderzoeker en diverse documenten ingezien; de dag daarna nog telefonisch contact gehad met [REDACTED] en de dierenarts van het CDL. Deze bevindingen zijn beschreven in dit verslag.

Vraag 2 Is er een kenmerk van het ozp?
Antwoord Ja
Toelichting 2010-232

Vraag 3 Is er een werkprotocol?
Antwoord Ja
Toelichting NB Onderzoeker toont een oud WP; bij de dieren is waarschijnlijk wel het laatste WP aanwezig.

Vraag 4 Is de diersoort conform het OZP?
Antwoord Voldoet

Vraag 5 Is het aantal dieren conform het onderzoeksplan?
Antwoord Voldoet

Vraag 6 Klopt de artikel 9 functionaris in de praktijk?
Antwoord Voldoet niet
Toelichting Nee, dat wil zeggen dat degene die het OZP heeft ingediend bij de DEC als hoogleraar weliswaar eindverantwoordelijk is voor het onderzoek, maar in de praktijk niet betrokken wordt in de informatie-uitwisseling rond het welzijn van de geiten. Op het bedrijf waar de geiten gehuisvest zijn (verder BB) noemt men de geiten: "De geiten van [REDACTED]". De dierenarts en proefdierverzorgers overleggen rechtstreeks met [REDACTED] die niet bevoegd is.

Vraag 7 Is de herkomst van de proefdieren conform onderzoeksplan?
Antwoord Voldoet

Vraag 8 Is het evt aanwezige werkprotocol conform ozp?
Antwoord Afwijkend negatief
Toelichting Het aantal dagen dat een geit in een hangmat gehouden zou moeten worden was in het OZP en in drie andere documenten, waaronder het werkprotocol, op 4 verschillende manieren voorgeschreven (OZP zegt 7 dagen, WP 2-6 dagen, instructie in/bij WDB zegt op twee plaatsen: min. 5 dagen, resp. 2-10 dagen). Ook de Humane Eindpunten, welke van groot belang zijn in een proef met ongerief ingeschat als 'ernstig', waren in het OZP op een andere wijze omschreven als in het WP.

INSPECTIELIJST (vervolg)

- Vraag 9 Is de behandeling conform ozp?
Antwoord Voldoet
- Vraag 10 Is de verzorging conform ozp?
Antwoord Voldoet
- Vraag 11 Is de huisvesting conform ozp?
Antwoord Afwijkend negatief
Toelichting Nergens wordt in OZP/WP gesproken over individuele huisvesting. Mogelijk kan de DEC impliciet lezen dat een geit in een hangmat individueel gehuisvest wordt, maar men zet ook geiten individueel in de stal ernaast, bij wijze van gezelschap. Dat is zeker een verbetering voor de geit in de hangmat, maar een verslechtering voor de gezelschapsgeit. Ook nadat de geiten uit de hangmat komen, wil men ze niet in de koppel houden. Een geit liep alleen in een wat groter hok. Men geeft aan dat de dieren wel contact hebben met andere, ernaast gehuisveste geiten, maar dat is niet hetzelfde als groepshuisvesting. Dit moet dus blijken uit het OZP of er moet een amendement gevraagd worden.
- Vraag 12 Klopt de artikel 12 functionaris in de praktijk?
Antwoord Voldoet
- Vraag 13 Is de aard van de ingreep conform ozp?
Antwoord Voldoet
- Vraag 14 Is de frequentie van de ingreep conform ozp?
Antwoord Voldoet
- Vraag 15 Is de duur van de ingrepen conform ozp?
Antwoord Voldoet
- Vraag 16 Is de mate van ongerief conform ozp?
Antwoord Voldoet
Toelichting Er is sprake van meer dan 4 weken pijn, resulterend in niet belasten van een poot. Men heeft ongerief 5 ingeschat, en daar zal de geit nog binnen zijn gebleven, bijkijns diens conditie.
- Vraag 17 Is een methode ter vermindering van ongerief conform ozp?
Antwoord Afwijkend negatief
Toelichting Dat wil zeggen dat men zich houdt aan kortdurend Temgesic gevolgd door Finadyne-behandeling, maar men geeft van dit laatste aan dat het onvoldoende effect blijkt te geven bij de geit die nu pijn heeft. Men had moeten denken aan verhogen van de dosering of een ander middel (bijvoorbeeld terugkeren naar Temgesic). Nu heeft de geit een aantal dagen geen pijnbestrijding gehad.
Het OZP geeft aan dat men röntgenfoto's maakt onder sedatie; er is in het kader van het niet belasten van de poot op 29 juli een foto gemaakt zonder sedatie. Dit is enerzijds te beschouwen als veterinaire handelen en als zodanig niet als afwijkend van het OZP, maar het is wel zo dat 1)de onderzoeker op basis van ervaring zegt dat het moeilijk is met een mobiel apparaat een goede foto te verkrijgen van een geitenfemur; 2)de foto is mislukt (geeft onvoldoende informatie, o.a. maar 1 richting). Men moet nu een 2e foto maken, wel onder sedatie (en hier is erg lang mee gewacht).
- Vraag 18 Is eerder gebruik van het dier conform ozp?
Antwoord Voldoet
- Vraag 19 Zijn de humane eindpunten toegepast conform ozp?
Antwoord Afwijkend neutraal/onbekend
Toelichting Dat wil zeggen dat de HEP in het OZP te weinig specifiek zijn; ze zijn in het WP specifiek en dit had de onderzoeker aan de DEC moeten voorleggen. Wat de onderzoeker niet heeft meegenomen in zijn overwegingen is de wetenschappelijke (on)geschiktheid van een geit die zijn experimenteel geïnstrumenteerde poot niet belast. In gesprek met de onderzoeker tot de conclusie gekomen dat na 6 weken onbelasting sprake is van ongeschiktheid voor verder onderzoek. Dit dient men op te nemen in OZP en WP; dit is met name van groot belang omdat het ongerief voor de geit is ingeschat als ernstig (Code 5)..
- Vraag 20 Is de bestemming van het dier na de proef conform ozp?
Antwoord Voldoet
- Vraag 21 Wat is uw algemene indruk?
Antwoord Matige afwijking
Toelichting Schriftelijke Waarschuwing aangezegd vanwege de ernst van de bevindingen (ernstig ongerief zonder adequate pijnbestrijding). Daarnaast is er sprake van vergelijkbare bevindingen in het verleden. Deze VGH is meerdere malen indringend gewezen op het verschil tussen de praktijk het OZP waarover de DEC een positief advies heeft gegeven. Ook is regelmatig gewezen op het belang van een correcte aantekening van dagelijkse controles en ondernomen acties. Binnen het CDL zelf heeft men hiervoor vergaande maatregelen genomen, welke ook op de BB van kracht zouden moeten zijn. Uit de hier weergegeven bevindingen blijkt dat in dit OZP niet voldaan is aan meerdere aspecten.

Bij wijze van nalevingshulp:
De dagelijkse gang van zaken rond de geiten, waaronder welzijnsaspecten, wordt door medewerkers van de BB

INSPECTIELIJST (vervolg)

besproken met [REDACTED], terwijl [REDACTED] in de relevante documenten (OZP, WP) nergens genoemd wordt. Men zou geen contact met niet-genoemden/niet-bevoegden moeten opnemen.
Het OZP spreekt van 7 dagen in een hangmat; in het WP is dit al veranderd, maar in de latere documentatie verandert dit voorschrift nog twee maal. Het OZP/WP rept niet van individuele huisvesting. Dit geeft aan dat de art 12s niet kijken naar de aanwezige documentatie, maar uitgaan van eigen inschattingen. Tenzij er een veterinaire noodzaak is, moet degene die wenst/gevraagd wordt af te wijken van het OZP zich hiervan bewust zijn en dit weigeren, of de onderzoeker moet contact opnemen met de proefdierdeskundige. Als er een veterinaire noodzaak is dient dit opgenomen te worden in het WDB; tegelijk wordt eventueel een dierenarts geraadpleegd.
De dierenarts (ingehuurd) maakt foto's zonder sedatie terwijl de onderzoeker uit ervaring weet dat dit erg lastig is. Volgens opgave is de onderzoeker pas achteraf ingelicht. Men dient de onderzoeker intensiever te betrekken bij ingrijpende handelingen aan de dieren.

De onderzoeker geeft aan dat hij beslissingen omtrent het welzijn van het dier over laat aan de medewerkers van het CDL/BB, omdat deze deskundig zijn. Op zich is dat een terecht standpunt, maar dan dient er wel sprake te zijn van:
-een WP (conform OZP) dat hele duidelijke instructies geeft omtrent alle relevante aspecten, waaronder ook huisvesting en HEP;
-een goede communicatie tussen werkvloer (art 12, al dan niet ingehuurde dierenarts) en onderzoeker omtrent de invloed van zoötechnisch, resp. veterinair handelen op het experimentele resultaat;
-bevoegd en bekwaam personeel, ook vanuit de onderzoeksgroep;
-het correct volgen van instructies in OZP en WP en
-een correcte vastlegging van handelingen en bevindingen.
Al deze aspecten waren tijdens de inspectie onvoldoende aanwezig.

Vraag 22 Zijn er nog andere bevindingen?
Antwoord Nee

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10331 [REDACTED]
Straatnaam [REDACTED]
Huisnummer [REDACTED]
Postcode [REDACTED]
Woonplaats [REDACTED]
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 09-08-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 09:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Is er sprake van een actie?
Antwoord Ja
Toelichting Betreft [REDACTED] heeft OZP geschreven.

Vraag 2 Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord Generaal pardon, artikel 9

Vraag 3 Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord Ja

Vraag 4 Is de persoon bekwaam?
Antwoord Niet geconstateerd

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10331 [REDACTED]
Straatnaam [REDACTED]
Huisnummer [REDACTED]
Postcode [REDACTED]
Woonplaats [REDACTED]
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 09-08-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 09:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Is er sprake van een actie?
Antwoord Ja
Toelichting Nee, dat wil zeggen dat degene die het OZP heeft ingediend bij de DEC als hoogleraar weliswaar eindverantwoordelijk is voor het onderzoek, maar in de praktijk niet betrokken wordt in de informatie-uitwisseling rond het welzijn van de geiten. Op het bedrijf waar de geiten gehuisvest zijn noemt men de geiten: "De geiten van [REDACTED]". De dierenarts en proefdierverzorgers overleggen rechtstreeks met [REDACTED] die niet bevoegd is.

Vraag 2 Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord Artikel 12
Toelichting Betreft [REDACTED] die vanwege activiteiten art 9 of 12 bevoegd moet zijn, maar dat niet is.

Vraag 3 Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord Nee

Vraag 4 Is de persoon bekwaam?
Antwoord Niet geconstateerd

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie	10331
Straatnaam	
Huisnummer	
Postcode	
Woonplaats	
Contactpersoon	
Functie contactpersoon	
Hoofdcategorie	veterinaire locatie
Locatiecategorie	dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio	Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest
-------	---

Bezoekdetails

Datum bezoek	09-08-2011
Nummer controleur	25098
Begintijd	09:00
Bezoekreden	VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst	RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf	01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1	Is er sprake van een actie?
Antwoord	Ja
Toelichting	heeft opeatie op geit uitgevoerd.
Vraag 2	Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord	Generaal pardon, artikel 9
Vraag 3	Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord	Ja
Toelichting	Brief VHI.
Vraag 4	Is de persoon bekwaam?
Antwoord	Niet geconstateerd

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10316
 Straatnaam
 Huisnummer
 Postcode
 Woonplaats
 Contactpersoon
 Functie contactpersoon
 Hoofdcategorie veterinaire locatie
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 31-10-2011
 Nummer controleur 25098
 Begintijd 13:00
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1105 Inspectie regeling
 huisvesting
 Geldig vanaf 01-01-2011

Rgl. huisv. dnb / verz dpr

Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?
 Antwoord Ja
 Toelichting DWZ bezoek aan CDL aangekondigd, maar niet welke afdeling. Dit betreft een kennisakingsbezoek aan de imaging-afdeling in de kelder van het CDL.

Vraag 2 Buitenverblijven:
 Antwoord NVT

Vraag 3 Stal of dierverblijven:
 Antwoord Voldoet

Vraag 4 Hygiëne en reinheid:
 Antwoord Voldoet

Vraag 5 Groeps- of individuele huisvesting:
 Antwoord Voldoet
 Toelichting Een vrouwelijke muis zit individueel; men geeft aan dat dit een nalevering is. Er is geprobeerd om deze bij de eerder geleverde muizen te zetten, maar dat dat mislukt is. Gevraagd dit voortaan aan te tekenen in het WDB.

Vraag 6 Diersoort specifieke huisvesting:
 Antwoord Voldoet
 Toelichting Dat wil zeggen: i.h.a. voldoet de huisvesting. Ten aanzien van één aspect bestaan wat twijfels. Het betreft de zgn. Blueline IVC-stelling. Direct valt op dat de stelling minder stabiel is. Bij iedere kooi die wordt teruggeplaatst, zie je meerdere waterflessen klotsen. Daar komt bij dat de rijen zo dicht op elkaar zitten, dat je een bak over de waterfles van de bak eronder moet tillen, waarbij je met de eigen waterfles weer de bak erboven raakt. Dit geeft verstoring. Als je de bak net niet goed terugplaatst, is er geen luchtinstroom. Het is niet waarschijnlijk dat deze stelling anders is dan andere Bluelines, die algemeen gebruikt en geaccepteerd worden. Vooralsnog is dit daarom niet aangemerkt als afwijking, maar wel als punt van aandacht.

Vraag 7 Draadkooien of Draadroosterbodems:
 Antwoord Voldoet

Vraag 8 Verzorging der dieren:
 Antwoord Voldoet

Vraag 9 Kooiverrijking en nestmateriaal:
 Antwoord Voldoet

INSPECTIELIJST (vervolg)

Vraag 10	Dag- of logboek:
Antwoord	Geringe afwijking
Toelichting	Van individueel geplaatste vrouwtjesmuis niet vastgelegd waarom.
Vraag 11	Toegepaste ingrepen ter identificatie:
Antwoord	Voldoet
Vraag 12	Kooilabeling:
Antwoord	Voldoet
Vraag 13	Drinkwater (systemen):
Antwoord	Voldoet
Vraag 14	Opslag voeders en materialen:
Antwoord	Voldoet
Toelichting	Hier alleen dag/weekvoorraad aanwezig.
Vraag 15	Temperatuur dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 16	Relatieve vochtigheid dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 17	Lichtintensiteit dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 18	Ventilatie dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 19	Sterke geluidsprikkels dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 20	Alarmsystemen dierverblijven:
Antwoord	Niet geconstateerd
Vraag 21	Transport proefdieren:
Antwoord	Niet geconstateerd
Vraag 22	Euthanasie proefdieren:
Antwoord	Niet geconstateerd
Vraag 23	Algemene indruk:
Antwoord	Voldoet
Vraag 24	Zijn er nog andere bevindingen?
Antwoord	Ja
Toelichting	Tijdens een bezoek aan een [REDACTED] ruimte valt direct op dat daar een nude-muis aanwezig is waarvan een onderhuids geplaatste tumor aan het ulcereren is. De CoP dieren in Kankeronderzoek zegt hierover: "Ulceratie kan bij subcutaan getransplanteerde tumoren als een open wond waargenomen worden. In dit geval is per definitie sprake van ernstig ongerief. Niet alle open wonden zijn ulceraties. Een goede observatie blijft noodzakelijk! Bij een niet tijdig genezen van de open wond dient het dier te worden gedood." In dit geval was duidelijk geen sprake van open wond, maar van een ulceratie, hoewel deze niet actief (vochtig, bloedend) was. Bovendien was dit conform OZP 2009-081; als een van de HEPs wordt genoemd: "Ulceratie als het ernstige klinische verschijnselen veroorzaakt". Hier is dus sprake van een grensgeval. De CoP noemt ulceratie ernstig ongerief en reden voor euthanasie; de DEC heeft ingestemd met ulceratie totdat ernstige klinische verschijnselen optreden. Het dier vertoonde geen ziektegedrag, dus in die zin was het niet ernstig. Gebeld met de onderzoekster-projectleider en aangegeven dat bij de DEC bevestigd dient te worden waarom het stadium van ulceratie noodzakelijk is voor het onderzoek. De DEC dient in algemene zin aandacht te besteden aan gerichte humane eindpunten en de criteria daarvoor. Zo zijn de HEP bij OZP 2011-84 de standaard Kanker HEP, en niet specifiek voor dit geval. Zo wordt het lichaamsgewicht gebruikt als criterium (waarvoor de dieren dus regelmatig gewogen moeten worden), terwijl sprake kan zijn van gewichtstoename a.g.v. de tumoren en de ascites. De gebruikte 20% t.o.v. aanvangsgewicht is in dit geval extreem belastend. Gelukkig kijken de art 12s in de praktijk meer naar de algehele conditie van de dieren; men zou deze criteria moeten vastleggen in de OZps en WPs.

INSPECTIELIJST (vervolg)

Positief is dat men het oordeel van de art 12 t.a.v. een HEP volledig respecteert; deze mag het dier direct euthanaseren, waardoor een dier nooit langer hoeft te zitten dan noodzakelijk.

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10316 [REDACTED], KUN
Straatnaam POSTBUS
Huisnummer 9101
Postcode 6500 HB
Woonplaats NIJMEGEN
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 10-01-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 13:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1105 Inspectie regeling
huisvesting
Geldig vanaf 01-01-2011

Rgl. huisv. dnb / verz dpr

Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?

Antwoord Nee

Toelichting DWZ aansluitend aan wel aangekondigd onderwijs. Betreft bezoek aan [REDACTED]

Vraag 2 Buitenverblijven:

Antwoord NVT

Vraag 3 Stal of dierverblijven:

Antwoord Voldoet

Vraag 4 Hygiëne en reinheid:

Antwoord Geringe afwijking

Toelichting Zie aparte lijst Handeling op lokatie van deze datum. I.h.a. is de hygiëne goed, maar de lucht die uit isolatoren komt, stinkt soms ernstig naar ammoniak. Hiernaar moet men nader onderzoek doen.

Vraag 5 Groeps- of individuele huisvesting:

Antwoord Voldoet

Vraag 6 Diersoort specifieke huisvesting:

Antwoord Voldoet

Vraag 7 Draadkooien of Draadroosterbodems:

Antwoord Voldoet

Vraag 8 Verzorging der dieren:

Antwoord Voldoet

Vraag 9 Kooiverrijking en nestmateriaal:

Antwoord Voldoet

Vraag 10 Dag- of logboek:

Antwoord Geringe afwijking

Toelichting Zie aparte lijst handeling werklokatie voor afwijkingen in het Werkprotocol.

Vraag 11 Toegestane ingrepen ter identificatie:

Antwoord Voldoet

INSPECTIELIJST (vervolg)

- Vraag 12 **Kooilabeling:**
Antwoord **Voldoet**
- Vraag 13 **Drinkwater (systemen):**
Antwoord **Voldoet**
- Vraag 14 **Opslag voeders en materialen:**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting Binnenkort wordt het nieuwe gebouwbeheersysteem in gebruik genomen. Tot die tijd gebruikt men onnauwkeurige metertjes, maar daaruit valt wel op te maken dat T en RH in de juiste range zitten.
- Vraag 15 **Temperatuur dierverblijven:**
Antwoord **Voldoet**
- Vraag 16 **Relatieve vochtigheid dierverblijven:**
Antwoord **Voldoet**
- Vraag 17 **Lichtintensiteit dierverblijven:**
Antwoord **Voldoet**
- Vraag 18 **Ventilatie dierverblijven:**
Antwoord **Voldoet**
- Vraag 19 **Sterke geluidsprikkels dierverblijven:**
Antwoord **Voldoet**
- Vraag 20 **Alarmsystemen dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 21 **Transport proefdieren:**
Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 22 **Euthanasie proefdieren:**
Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 23 **Algemene indruk:**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting I.h.a. goed. Toch blijft er zorg omtrent afwijkingen van OZP en onvoldoende aantekening in WDB (zie aparte lijst). Herhaaldelijk vallen er overtredingen vast te stellen door gebruikers van het [REDACTED] Afwijkingen aan WDB vastgelegd in gelijktijdig opgemaakte inspectielijst bij celbiologie. Bovendien gebeld [REDACTED], die een fok met ongerief had waarvoor 10d geleden het DEC-advies verlopen was. Hij geeft aan te zullen stoppen met de fok. Hem gewezen op de overtreding en gezegd dat hij in het vervolg in dergelijke gevallen de proefdierdeskundige en het [REDACTED] moet contacteren. Zie ook aparte lijst handeling op lokatie.
- Vraag 24 **Zijn er nog andere bevindingen?**
Antwoord **Nee**

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10315 [REDACTED], KUN
Straatnaam POSTBUS
Huisnummer 9101
Postcode 6500 HB
Woonplaats NIJMEGEN
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 10-01-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 13:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Is er sprake van een actie?
Antwoord Nee
Toelichting Betrokken bij opzet en uitvoering, volgens OZP. [REDACTED]

Vraag 2 Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord Verleende ontheffing, artikel 9
Toelichting DWZ FELASA C-cursus + aanvulling met wetgeving en ethiek.

Vraag 3 Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord Ja

Vraag 4 Is de persoon bekwaam?
Antwoord Niet geconstateerd

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10315 [REDACTED] KUN
Straatnaam POSTBUS
Huisnummer 9101
Postcode 6500 HB
Woonplaats NIJMEGEN
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 10-01-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 13:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Is er sprake van een actie?
Antwoord Ja
Toelichting [REDACTED] Toepassing anesthesie naakte muizen voor fluorescentiemeting van tumoren.

Vraag 2 Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord Artikel 9

Vraag 3 Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord Ja

Vraag 4 Is de persoon bekwaam?
Antwoord Ja

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10315 [REDACTED], KUN
Straatnaam POSTBUS
Huisnummer 9101
Postcode 6500 HB
Woonplaats NIJMEGEN
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 10-01-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 13:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Is er sprake van een actie?
Antwoord Ja
Toelichting Betr. [REDACTED] HvU laatste jaar; documentatie over opleiding echter niet aanwezig. Betrokken bij hanteren/transporteren van proefdieren.

Vraag 2 Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord In opleiding/stagiair

Vraag 3 Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord Ja
Toelichting Maar niet direct ter plekke te constateren.

Vraag 4 Is de persoon bekwaam?
Antwoord Ja

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10315 [REDACTED], KUN
 Straatnaam POSTBUS
 Huisnummer 9101
 Postcode 6500 HB
 Woonplaats NIJMEGEN
 Contactpersoon
 Functie contactpersoon
 Hoofdcategorie veterinaire locatie
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 10-01-2011
 Nummer controleur 25098
 Begintijd 13:00
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1103 Handelingen werklocatie
 Geldig vanaf 01-01-2011

Handelingen op werklocatie

Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?
 Antwoord Nee
 Toelichting Insp. uitgevoerd aansluitend aan onderwijs.

Vraag 2 Is er een werkprotocol of voldoende gedetailleerd ozp aanwezig?
 Antwoord Matige afwijking
 Toelichting RU 2009-174, Amendement (ongenummerd, moeilijk verwijzen): DEC-advies dd 13-12-2010
 Geadviseerd dat het Wp een Nederlandstalige samenvatting bevat, waarin de voor betrokken art 12s belangrijkste aspecten in vermeld staan. Verder dient het duidelijk te zijn op welk deel van het OZP het aanwezige Wp (in relatie tot de aanwezige dieren) betrekking heeft. Nu is er een Wp dat vooral bedoeld is voor de eerste 4 deelexperimenten, waarin de dieren een dorsal skin fold chamber (DSFC) krijgen; daar is hier geen sprake van. Er moet ergens staan: dit is experiment 5, dit is het bijpassende Wp en het heeft betrekking op de volgende dieren.....
 Op div. plaatsen wijkt het Wp af van het Ozp. Dat komt o.a omdat de muizen die nu in proef zijn onder een amendement vallen dat niet volledig beschreven is. Een aantal aspecten die nu nog in het WP staan hebben betrekking op de overige experimenten (1 t/m 4) die onder dit OZP vallen. Zie elders in dit inspectieverslag voor voorbeelden waar dit fout ging.

Vraag 3 Welke diersoort betreft het?
 Antwoord 1

Vraag 4 Bevoegdheid behandelaar(art. 9 en 12)?
 Antwoord Voldoet

Vraag 5 Wat voor handelingen?
 Antwoord Oraal/sonde

Vraag 6 Bekwaamheid in handelingen?
 Antwoord Voldoet

Vraag 7 Hygiëne behandelruimte?
 Antwoord Geringe afwijking
 Toelichting Het betreft hier dieren die uit Duitsland afkomstig zijn en in quarantaine verblijven totdat uit microbiologische bepalingen aan deze en bijgeplaatste sentineldieren blijkt dat ze vrij zijn van omschreven pathogenen. Zelf zijn het echter immundeficiënte (naakte) muizen, dus moeten ze gevrijwaard worden van eventueel aanwezige (voorwaardelijke) pathogenen. Dit vereist strikte aseptiek.
 Bij in- en uitvoeren wordt alcohol gespoten op de transportkooi (= de eigen kooi met een filtertop erop), maar niet op de bodem. De in- en uitgaande lucht wordt niet gedesinfecteerd (met bijvoorbeeld perazijnzuur); kortdurend alcohol, op deze wijze, zal ook beperkte desinfectie geven van de kooi zelf.
 De persoon die in de zuurkast de muizen hanteert, komt met haar handschoenen aan de apparatuur die buiten de zuurkast staat, en die ook bediend wordt door een omloop, die buiten de zuurkast diverse andere oppervlakken aanraakt.
 Er is dus risico op kruisbesmetting in twee richtingen.

INSPECTIELIJST (vervolg)

- Vraag 8 **Aseptiek handelingen dieren?**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 9 **Voldoet anesthesie?**
 Antwoord **Geringe afwijking**
 Toelichting De muizen worden met de hand gefixeerd en geduwd in een narcosemaskertje. Het duurt naar verhouding lang (>>10 sec) voordat een muis onder anesthesie gaat. Dit fixeren is vermijdbaar ongerief. Men kan een inductiekamer gebruiken waar de muis los kan lopen en de muis daarna onder anesthesie aan het masker leggen.
- Vraag 10 **Pijnbestrijding?**
 Antwoord **NVT**
- Vraag 11 **Is het ongerief goed ingeschat?**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 12 **Zorgvuldigheid euthanasie?**
 Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 13 **Worden de handelingen aangetekend?**
 Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 14 **Wordt de Code of practice welzijnsbewaking nageleefd?**
 Antwoord **Geringe afwijking**
 Toelichting De behandeling zelf (fluorescentiemeting van tumoren onder anesthesie) is conform OZP. Zie verder Het Ozp geeft een hele ruime tijdsmarge voor de fluorescentiemetingen, en daar blijft men ruim binnen. Voor het toezicht was het OZP niet duidelijk en voorzover het wel duidelijk was, was het afwijkend van de praktijk, omdat het amendement stelt: the tumors are monitored weekly. De praktijk is 2x/week. Men weegt de dieren 2x/week, terwijl in het WP is beschreven dat men de dieren dagelijks weegt. Op zich is het verstandig dat men deze dieren alleen weegt als ze toch onder anesthesie zijn, maar het is afwijkend van het Wp. Dat blijkt dan betrekking te hebben op de eerste 4 deel-experimenten van dit OZP.
 Het OZP vermeldt niet dat de dieren in een isolator worden gehuisvest tijdens de experimentele handelingen. Dit heeft invloed op het welzijn van de dieren omdat de dieren nu twee keer per week uitgevoerd en weer ingevoerd moeten worden voor de meting. Dit alles is extra verstoring. Hoewel dit een beperkte verstoring lijkt, moet het worden opgeteld bij het feit dat de dieren in Duitsland zijn voorbehandeld en getransporteerd zijn naar Nijmegen. Dit maakt dat transport- en omgevingsstress een invloedrijk aspect is van dit experiment. Zie ook hygiëne.
 NB De lucht die uit de isolator komt, stinkt duidelijk naar ammoniak.
- Vraag 15 **Andere code of practice van toepassing?**
 Antwoord **Kankeronderzoek**
- Vraag 16 **Wordt bovenstaande code juist toegepast?**
 Antwoord **Geringe afwijking**
 Toelichting Voorzover vast te stellen zijn de HEP toegepast conform OZP, maar het OZP en WP zijn niet voldoende om ongerief te voorkomen voor zover dit mogelijk is. Zo ontbreekt in het OZP het criterium ulceratie van de tumor; hier hadden DEC en proefdierdeskundige op toe moeten zien. Tijdens de inspectie is één dier met ulceratie aanwezig, en men geeft aan dat dit het weekend nog niet het geval was; dit is niet met zekerheid te stellen of te ontkennen. Het dier werd tijdens het bezoek geëuthanaseerd.
 NB Als HEP wordt het criterium "severe breathing difficulties" genoemd. Ook bij matige ademhalingsproblemen zal men het dier uit de proef (moeten) halen. Men geeft aan dit ook te doen. Geadviseerd om de HEP te beschrijven zoals men ze wil toepassen, dus in dit geval bijvoorbeeld "apparent breathing difficulties"
 In de aanwezige documentatie wordt als HEP de tumorgrootte 0,125cm3 genoemd, maar ook dit heeft betrekking op de DSFC; elders wordt gesproken van 2cm2 en 2cm3.
 Een HEP van "20% BW loss t.o.v. startgewicht is zinloos bij groeiende muizen.
- Vraag 17 **Algemene indruk?**
 Antwoord **Matig**
 Toelichting Ten aanzien van de handeling zelf: men had zelf al gemerkt dat deze muizen langer nodig hadden voor inductie; men had zelf een inductiekamer moeten installeren.

 Ten aanzien van de huisvesting in isolatoren. Men doet experimenten waarbij dieren er regelmatig in en uit moeten normaalgesproken niet in isolatoren. Men heeft afgeweken van de eigen gebruiken, en daarbij de hygiëne uit het oog verloren. Het was veel beter geweest voor de hygiëne, voor de proef en voor de muizen, als de dieren in IVCs hadden gezeten. Dit kon volgens de interne regels niet i.v.m. de bijplaatsing van sentinels en omdat de muizen dan niet naar een andere afdeling mogen. Men had beter van deze regel kunnen afwijken, want onder het huidige hygiëneregime (alcohol, kruisbesmettingen) waren IVCs zeker niet slechter geweest.

 Ten aanzien van CoP Wezijnsbewaking
 Men moet er voor zorgen dat de aanwezige documentatie correct, helder, consistent en conform OZP is en dat duidelijk is op welke dieren het van toepassing is. Omgekeerd moet voor ieder dier duidelijk zijn welk OZP/WP/WDB van toepassing is en daaruit dient op te maken zijn wanneer het dier wat heeft ondergaan.
 In het CDL en in het bijzonder op deze afdeling zijn de afgelopen jaren diverse schriftelijke waarschuwingen (SWs)

INSPECTIELIJST (vervolg)

opgemaakt, waaronder SWs voor vergelijkbare feiten. Het is zorgwekkend dat deze opnieuw vastgesteld worden. De enige reden dat geen SW is opgemaakt is dat het niet aantoonbaar was dat er sprake was van een duidelijke, meer dan geringe versterking van het welzijn. Geadviseerd dat men de documentatie rond dierproeven (OZP, WP) automatiseert, zodat steeds de meest recente, complete versie aanwezig is en zodat WP en OZP 100% overeenkomen.

Vraag 18 **Zijn er nog andere bevindingen?**
Antwoord **Nee**

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10362 [REDACTED] KUN
Straatnaam [REDACTED]
Huisnummer [REDACTED]
Postcode [REDACTED]
Woonplaats [REDACTED]
Contactpersoon [REDACTED]
Functie contactpersoon hoofd
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 08-08-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 09:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Is er sprake van een actie?
Antwoord Ja
Toelichting [REDACTED] Verzorging geiten.

Vraag 2 Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord Artikel 12
Toelichting Paraveterinair, biotechniek

Vraag 3 Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord Ja

Vraag 4 Is de persoon bekwaam?
Antwoord Niet geconstateerd

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie
Straatnaam
Huisnummer
Postcode
Woonplaats
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie
Locatiecategorie

hoofd
veterinaire locatie
dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 08-08-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 09:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1105 Inspectie regeling
huisvesting
Geldig vanaf 01-01-2011

Rgl. huisv. dvb / verz dpr

- Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?
Antwoord Nee
Toelichting Betreft bezoek aan de (verder: BB). Daarbij op 8 augustus eerst een bezoek gebracht aan de knaagdierenfaciliteit. 's Middags een bezoek gebracht aan de buitendieren. Over deze onderwerpen dit Inspectie Regeling Huisvesting-verslag geschreven. Bevindingen hebben betrekking op knaagdieren, tenzij anders vermeld. Tijdens de inspectie van de geiten is tevens aandacht besteed aan één onderzoeksplan (OZP) in het bijzonder. Deze Dierproef-conform-OZP-bevindingen zijn elders beschreven.
- Vraag 2 Buitenverblijven:
Antwoord Voldoet
- Vraag 3 Stal of dierverblijven:
Antwoord Voldoet
Toelichting Dit gebouw wordt in de loop van de komende maanden ontruimd en afgebroken; een nieuw gebouw staat klaar in afwachting van gesaneerde dieren. Daarom is tijdens deze inspectie geen aandacht besteed aan aspecten die samenhangen met het gebouw (ventilatie, hygiëne van vloer en muren, etc.)
- Vraag 4 Hygiëne en reinheid:
Antwoord Geringe afwijking
Toelichting Met name ratten van het genotype en verwante lijnen worden gehouden in een overbevolkte bak. De reden hiervoor is een experimentele: de ratten moeten gespeend worden op ca. 26d leeftijd. Bovendien is de eis dat men pas vanaf 2 weken na de geboorte mag verschonen. Dieren van die leeftijd waren tijdens de inspectie niet aanwezig; er waren wel dieren van 26d oud. De hygiëne in deze bakken was nog acceptabel, maar twee weken oude ratten bij zogende moeders moeten regelmatig vieze bakken geven, zeker gezien de huisvesting onder filtertop. Men geeft aan dat dit soms het geval is. NB Nestgrootte, gebaseerd op 8 aanwezige nesten, is 10-14.
- Vraag 5 Groeps- of individuele huisvesting:
Antwoord Geringe afwijking
Toelichting Een vrouwelijke muis met genotype BTG2KO, geboren 21/3/10, heeft voor het laatst een worp gespeend op 2/2/11 en zit sindsdien individueel. Gezien haar leeftijd wordt de muis niet aangehouden voor fok. Als het dier in opdracht van een onderzoeker wordt aangehouden voor veroudering, zoals in tweede instantie wordt gesuggereerd, moet er een passend OZP en WP zijn. Deze kunnen althans niet getoond worden. NB Er zijn inderdaad meer dieren ouder dan 1 jaar, mogelijk duidend op een onderzoeksvraag. Men geeft aan dat een gezelschapsdame bij oudere muizen niet werkt.
- Vraag 6 Diersoort specifieke huisvesting:
Antwoord Geringe afwijking
Toelichting Zie beschrijving bij hygiëne voor -ratten. Toezicht gehouden op spenen van twee bakken. Ten tijde hiervan zou bij het maken van een foto van bovenaf misschien nog 25% van de bodem/de shelter zichtbaar zijn; het overgrote deel van de bak is bezet met ratten. Aangegeven dat men hiervoor eigenlijk een grotere bak moet gebruiken, met name ter grootte van een Macrolon Type IV. In de nieuwe accommodatie, zo geeft men aan, kan men geen Type IV bakken kwijt (men krijgt IVCs met een vaste bakgrootte). Aangegeven dat op basis van huidige en eerdere contacten omtrent deze ratten het voor de inspectie onbegrijpelijk is dat deze ratten in een IVC-gehouden kunnen worden. Dit betreft generatie-lang onderzoek naar

INSPECTIELIJST (vervolg)

epigenetische effecten, waar men geen veranderingen wil in de huisvesting. IVCs zijn een enorme verandering. Men kan deze ratten beter elders huisvesten.

Vraag 7 **Draadkooien of Draadroosterbodems:**
Antwoord **Voldoet**

Vraag 8 **Verzorging der dieren:**
Antwoord **Geringe afwijking**

Toelichting Tijdens het toezicht op het verschonen en spenen van ratten viel het op dat de art 12 de ratten eerst een schone bak gaf (moeder met jongen) om daarna de jongen te spenen, waarbij de helft van de dieren opnieuw in een schone bak geplaatst wordt. Dit is een dubbele novelty-stress, die zeker ook invloed heeft op de ████████-ratten. De art 12 is geïnstrueerd om dit voortaan anders te doen: bakken die gespeend moeten worden niet dezelfde dag eerst verschonen.

Vraag 9 **Kooiverrijking en nestmateriaal:**
Antwoord **Voldoet**

Vraag 10 **Dag- of logboek:**
Antwoord **Geringe afwijking**

Toelichting Dit wordt onvoldoende bijgehouden en onvoldoende doorgegeven aan de onderzoeker. Enkele voorbeelden: muizen van het MRP/MDR-genotype vertonen verhoogde agressie. Men verwijdt soms dieren vanwege agressie, maar dit wordt niet als zodanig aangetekend en doorgegeven aan de onderzoeker. Zo ook mannelijke CD37/- muis. De onderzoeker krijgt een weektelling en een maandlijst, maar kan daar niet uit opmaken hoeveel dieren er gedood zijn en om welke reden.
Men geeft aan gebruik te gaan maken van ZooEasy; een commercieel beschikbaar software/programma voor de registratie van fok.
Ook bij de geiten zijn diverse afwijkingen aangetroffen. 15 juli was op meerdere lijsten niet afgetekend. Van geiten met waarneembare afwijkingen (knobbel, mager, ruwe vacht) kon niets teruggevonden worden in het WDB. Art 12 geeft 's middags om 1 uur aan dat hij de magere geit met ruwe vacht heeft gezien, maar dat hij pas later op de dag de WDB aftekent. Dit is niet verstandig, maar los daarvan was de geit zo mager dat dit gisteren ook al het geval was. Bovendien had die ochtend direct de dierenarts gebeld moeten worden. Dat is na de inspectie gedaan en deze constateerde een bronchitis of longontsteking, en ook bij een andere geit.

Vraag 11 **Toegepaste ingrepen ter identificatie:**
Antwoord **Voldoet**

Vraag 12 **Kooilabeling:**
Antwoord **Voldoet**

Toelichting In het algemeen goed. Men vult niet altijd alle gevraagde informatie in (bijv. speendatum niet), omdat het anders onoverzichtelijk wordt. Al met al is het administratiesysteem te arbeidsintensief, waardoor fouten gemaakt worden. Op één kooilabel stond 2009 waar dit onmogelijk het geval kon zijn. Later was te herleiden dat het 2010 moest zijn. Zie ZooEasy elders.

Vraag 13 **Drinkwater (systemen):**
Antwoord **Voldoet**

Vraag 14 **Opslag voeders en materialen:**
Antwoord **Voldoet**

Toelichting Diverse geiten hadden op het oog geen beschikking over likstenen. Deze lagen wel klaar.

Vraag 15 **Temperatuur dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 16 **Relatieve vochtigheid dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 17 **Lichtintensiteit dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 18 **Ventilatie dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 19 **Sterke geluidsprikkels dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 20 **Alarmsystemen dierverblijven:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

INSPECTIELIJST (vervolg)

Vraag 21 **Transport proefdieren:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 22 **Euthanasie proefdieren:**
Antwoord **Niet geconstateerd**

Vraag 23 **Algemene indruk:**
Antwoord **Matig**

Toelichting Bovenstaande verslaglegging geeft voldoende aanleiding tot maatregelen. Bij de muizen is sprake van administratieve onvolkomenheden, individuele huisvesting zonder toonbaar OZP en bij ratten is sprake van overpopulatie. Bij de geiten zijn overtredingen vastgesteld waarbij sprake is van vermijdbaar ongerief. Een geit (mager, opgebogen rug, ruwe vacht; geen dierenarts gebeld) was in voorraad en derhalve onder verantwoordelijkheid van de BB, maar i.v.m. ernstiger bevindingen aan andere geiten in een OZP, is besloten verdere rapportage in het verslag aangaande dit OZP te doen, en ook de maatregelen daartoe te beperken.

Vraag 24 **Zijn er nog andere bevindingen?**

Antwoord **Ja**

Toelichting Men heeft een aantal lijnen die aangehouden worden volgens niet nader omschreven systemen zoals "minimale fok" en "instandhouden lijn". Daarbij is sprake van groot overcompleet. In verband met de aanstaande verhuizing heeft men wat meer dieren gefokt en aangehouden, geeft men aan, maar zelfs onder die omstandigheden is het overcompleet hoog. Van één lijn (B6129SV) die alleen in stand wordt gehouden zijn tijdens de inspectie de aantallen uit de aanwezige fokparen geboren dieren geteld (van de kooilabels), plus het aantal gespeend: 113 dieren geboren, 17 daarvan gespeend; de rest wordt gedood vóór het spenen. Hoewel deze dieren niet geregistreerd worden, is er wel sprake van vermijdbaar diergebruik/het doden van dieren. Men kan onvoldoende duidelijk maken waarom men continue fok toepast en de dieren dan doodt wegens overcompleet. Men dient een goede definitie van instandhouding en minimale fok te hebben, en daarbij te streven naar minimaal overcompleet.

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie [REDACTED]
Straatnaam POSTBUS
Huisnummer 9101
Postcode 6500 HB
Woonplaats NIJMEGEN
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 09-08-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 09:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Is er sprake van een actie?
Antwoord Ja
Toelichting [REDACTED], [REDACTED] heeft opeatie op geit uitgevoerd.

Vraag 2 Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord Generaal pardon, artikel 9

Vraag 3 Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord Ja
Toelichting Brief VHI.

Vraag 4 Is de persoon bekwaam?
Antwoord Niet geconstateerd

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10331 [REDACTED] KUN
Straatnaam POSTBUS
Huisnummer 9101
Postcode 6500 HB
Woonplaats NIJMEGEN
Contactpersoon
Functie contactpersoon
Hoofdcategorie veterinaire locatie
Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 09-08-2011
Nummer controleur 25098
Begintijd 09:00
Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Is er sprake van een actie?
Antwoord Ja
Toelichting Nee, dat wil zeggen dat degene die het OZP heeft ingediend bij de DEC als hoogleraar weliswaar eindverantwoordelijk is voor het onderzoek, maar in de praktijk niet betrokken wordt in de informatie-uitwisseling rond het welzijn van de geiten. Op het bedrijf waar de geiten gehuisvest zijn noemt men de geiten: "De geiten van [REDACTED]". De dierenarts en proefdiervverzorgers overleggen rechtstreeks met [REDACTED] die niet bevoegd is.

Vraag 2 Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord Artikel 12
Toelichting Betreft [REDACTED], die vanwege activiteiten art 9 of 12 bevoegd moet zijn, maar dat niet is.

Vraag 3 Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord Nee

Vraag 4 Is de persoon bekwaam?
Antwoord Niet geconstateerd

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie	10331 [REDACTED] KUN
Straatnaam	POSTBUS
Huisnummer	9101
Postcode	6500 HB
Woonplaats	NIJMEGEN
Contactpersoon	
Functie contactpersoon	
Hoofdcategorie	veterinaire locatie
Locatiecategorie	dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio	Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest
-------	---

Bezoekdetails

Datum bezoek	09-08-2011
Nummer controleur	25098
Begintijd	09:00
Bezoekreden	VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst	RDNT1104 Inspectie deskundige
Geldig vanaf	01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1	Is er sprake van een actie?
Antwoord	Ja
Toelichting	Betreft [REDACTED]; heeft OZP geschreven.
Vraag 2	Welke deskundigheid wordt geclaimd?
Antwoord	Generaal pardon, artikel 9
Vraag 3	Voldoet de persoon aan die deskundigheid?
Antwoord	Ja
Vraag 4	Is de persoon bekwaam?
Antwoord	Niet geconstateerd

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie	10331 [REDACTED] KUN
Straatnaam	POSTBUS
Huisnummer	9101
Postcode	6500 HB
Woonplaats	NIJMEGEN
Contactpersoon	
Functie contactpersoon	
Hoofdcategorie	veterinaire locatie
Locatiecategorie	dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio	Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest
-------	---

Bezoekdetails

Datum bezoek	09-08-2011
Nummer controleur	25098
Begintijd	09:00
Bezoekreden	VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst	RDNT1107 Dierproef OZP
Geldig vanaf	01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1	Was het bezoek aangekondigd?
Antwoord	Nee
Toelichting	Nee Betreft bezoek aan de [REDACTED] in [REDACTED]. Daarbij op 8 augustus eerst een bezoek gebracht aan de knaagdierenfaciliteit. 's Middags een bezoek gebracht aan de buitendieren. Over deze onderwerpen een Inspectie Regeling Huisvesting-verslag geschreven (zie elders). Tijdens de inspectie van de geiten is tevens aandacht besteed aan één onderzoeksplan (OZP) in het bijzonder; de volgende dag gesproken met de onderzoeker en diverse documenten ingezien; de dag daarna nog telefonisch contact gehad met [REDACTED] en de dierenarts van het [REDACTED]. Deze bevindingen zijn beschreven in dit verslag.
Vraag 2	Is er een kenmerk van het ozp?
Antwoord	Ja
Toelichting	2010-232
Vraag 3	Is er een werkprotocol?
Antwoord	Ja
Toelichting	NB Onderzoeker toont een oud WP; bij de dieren is waarschijnlijk wel het laatste WP aanwezig.
Vraag 4	Is de diersoort conform het OZP?
Antwoord	Voldoet
Vraag 5	Is het aantal dieren conform het onderzoeksplan?
Antwoord	Voldoet
Vraag 6	Klopt de artikel 9 functionaris in de praktijk?
Antwoord	Voldoet niet
Toelichting	Nee, dat wil zeggen dat degene die het OZP heeft ingediend bij de DEC als hoogleraar weliswaar eindverantwoordelijk is voor het onderzoek, maar in de praktijk niet betrokken wordt in de informatie-uitwisseling rond het welzijn van de geiten. Op het bedrijf waar de geiten gehuisvest zijn (verder [REDACTED] noemt men de geiten: "De geiten van [REDACTED]". De dierenarts en proefdierverzorgers overleggen rechtstreeks met [REDACTED] die niet bevoegd is.
Vraag 7	Is de herkomst van de proefdieren conform onderzoeksplan?
Antwoord	Voldoet
Vraag 8	Is het evt aanwezige werkprotocol conform ozp?
Antwoord	Afwijkend negatief
Toelichting	Het aantal dagen dat een geit in een hangmat gehouden zou moeten worden was in het OZP en in drie andere documenten, waaronder het werkprotocol, op 4 verschillende manieren voorgeschreven (OZP zegt 7 dagen, WP 2-6 dagen, instructie in/bij WDB zegt op twee plaatsen: min. 5 dagen, resp. 2-10 dagen). Ook de Humane Eindpunten, welke van groot belang zijn in een proef met ongerief ingeschat als 'ernstig', waren in het OZP op een andere wijze omschreven als in het WP.

INSPECTIELIJST (vervolg)

Vraag 9 Is de behandeling conform ozp?
Antwoord Voldoet

Vraag 10 Is de verzorging conform ozp?
Antwoord Voldoet

Vraag 11 Is de huisvesting conform ozp?
Antwoord Afwijkend negatief

Toelichting Nergens wordt in OZP/WP gesproken over individuele huisvesting. Mogelijk kan de DEC impliciet lezen dat een geit in een hangmat individueel gehuisvest wordt, maar men zet ook geiten individueel in de stal ernaast, bij wijze van gezelschap. Dat is zeker een verbetering voor de geit in de hangmat, maar een verslechtering voor de gezelschapsgeit. Ook nadat de geiten uit de hangmat komen, wil men ze niet in de koppel houden. Een geit liep alleen in een wat groter hok. Men geeft aan dat de dieren wel contact hebben met andere, ernaast gehuisveste geiten, maar dat is niet hetzelfde als groepshuisvesting. Dit moet dus blijken uit het OZP of er moet een amendement gevraagd worden.

Vraag 12 Klopt de artikel 12 functionaris in de praktijk?
Antwoord Voldoet

Vraag 13 Is de aard van de ingreep conform ozp?
Antwoord Voldoet

Vraag 14 Is de frequentie van de ingreep conform ozp?
Antwoord Voldoet

Vraag 15 Is de duur van de ingrepen conform ozp?
Antwoord Voldoet

Vraag 16 Is de mate van ongerief conform ozp?
Antwoord Voldoet

Toelichting Er is sprake van meer dan 4 weken pijn, resulterend in niet belasten van een poot. Men heeft ongerief 5 ingeschat, en daar zal de geit nog binnen zijn gebleven, blijkens diens conditie.

Vraag 17 Is een methode ter vermindering van ongerief conform ozp?
Antwoord Afwijkend negatief

Toelichting Dat wil zeggen dat men zich houdt aan kortdurend Temgesic gevolgd door Finadyne-behandeling, maar men geeft van dit laatste aan dat het onvoldoende effect blijkt te geven bij de geit die nu pijn heeft. Men had moeten denken aan verhogen van de dosering of een ander middel (bijvoorbeeld terugkeren naar Temgesic). Nu heeft de geit een aantal dagen geen pijnbestrijding gehad. Het OZP geeft aan dat men röntgenfoto's maakt onder sedatie; er is in het kader van het niet belasten van de poot op 29 juli een foto gemaakt zonder sedatie. Dit is enerzijds te beschouwen als veterinaire handelen en als zodanig niet als afwijkend van het OZP, maar het is wel zo dat 1) de onderzoeker op basis van ervaring zegt dat het moeilijk is met een mobiel apparaat een goede foto te verkrijgen van een geitenfemur; 2) de foto is mislukt (geeft onvoldoende informatie, o.a. maar 1 richting). Men moet nu een 2e foto maken, wel onder sedatie (en hier is erg lang mee gewacht).

Vraag 18 Is eerder gebruik van het dier conform ozp?
Antwoord Voldoet

Vraag 19 Zijn de humane eindpunten toegepast conform ozp?

Antwoord Afwijkend neutraal/onbekend

Toelichting Dat wil zeggen dat de HEP in het OZP te weinig specifiek zijn; ze zijn in het WP specifieker en dit had de onderzoeker aan de DEC moeten voorleggen. Wat de onderzoeker niet heeft meegenomen in zijn overwegingen is de wetenschappelijke (on)geschiktheid van een geit die zijn experimenteel geïnstrumenteerde poot niet belast. In gesprek met de onderzoeker tot de conclusie gekomen dat na 6 weken onbelasting sprake is van ongeschiktheid voor verder onderzoek. Dit dient men op te nemen in OZP en WP; dit is met name van groot belang omdat het ongerief voor de geit is ingeschat als ernstig (Code 5)..

Vraag 20 Is de bestemming van het dier na de proef conform ozp?
Antwoord Voldoet

Vraag 21 Wat is uw algemene indruk?

Antwoord Matige afwijking

Toelichting Schriftelijke Waarschuwing aangezegd vanwege de ernst van de bevindingen (ernstig ongerief zonder adequate pijnbestrijding). Daarnaast is er sprake van vergelijkbare bevindingen in het verleden. Deze VGH is meerdere malen indringend gewezen op het verschil tussen de praktijk het OZP waarover de DEC een positief advies heeft gegeven. Ook is regelmatig gewezen op het belang van een correcte aantekening van dagelijkse controles en ondernomen acties. Binnen het [] zelf heeft men hiervoor vergaande maatregelen genomen, welke ook op de [] van kracht zouden moeten zijn. Uit de hier weergegeven bevindingen blijkt dat in dit OZP niet voldaan is aan meerdere aspecten.

Bij wijze van nalevingshulp:

De dagelijkse gang van zaken rond de geiten, waaronder welzijnsaspecten, wordt door medewerkers van de []

INSPECTIELIJST (vervolg)

besproken met [REDACTED] terwijl [REDACTED] in de relevante documenten (OZP, WP) nergens genoemd wordt. Men zou geen contact met niet-genoemden/niet-bevoegden moeten opnemen.
Het OZP spreekt van 7dagen in een hangmat; in het WP is dit al veranderd, maar in de latere documentatie verandert dit voorschrift nog twee maal. Het OZP/WP rept niet van individuele huisvesting. Dit geeft aan dat de art 12s niet kijken naar de aanwezige documentatie, maar uitgaan van eigen inschattingen. Tenzij er een veterinaire noodzaak is, moet degene die wenst/gevraagd wordt af te wijken van het OZP zich hiervan bewust zijn en dit weigeren, of de onderzoeker moet contact opnemen met de proefdierdeskundige. Als er een veterinaire noodzaak is dient dit opgenomen te worden in het WDB; tegelijk wordt eventueel een dierenarts geraadpleegd.
De dierenarts (ingehuurd) maakt foto's zonder sedatie terwijl de onderzoeker uit ervaring weet dat dit erg lastig is. Volgens opgave is de onderzoeker pas achteraf ingelicht. Men dient de onderzoeker intensiever te betrekken bij ingrijpende handelingen aan de dieren.

De onderzoeker geeft aan dat hij beslissingen omtrent het welzijn van het dier over laat aan de medewerkers van het [REDACTED] omdat deze deskundig zijn. Op zich is dat een terecht standpunt, maar dan dient er wel sprake te zijn van:
-een WP (conform OZP) dat hele duidelijke instructies geeft omtrent alle relevante aspecten, waaronder ook huisvesting en HEP;
-een goede communicatie tussen werkvloer (art 12, al dan niet ingehuurde dierenarts) en onderzoeker omtrent de invloed van zoötechnisch, resp. veterinaire handelen op het experimentele resultaat;
-bevoegd en bekwaam personeel, ook vanuit de onderzoeksgroep;
-het correct volgen van instructies in OZP en WP en
-een correcte vastlegging van handelingen en bevindingen.
Al deze aspecten waren tijdens de inspectie onvoldoende aanwezig.

Vraag 22 Zijn er nog andere bevindingen?
Antwoord Nee

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10333 [REDACTED], KUN
 Straatnaam POSTBUS
 Huisnummer 9101
 Postcode 6500 HB
 Woonplaats NIJMEGEN
 Contactpersoon
 Functie contactpersoon
 Hoofdcategorie veterinaire locatie
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 20-09-2011
 Nummer controleur 26060
 Begintijd 09:30
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1107 Dierproef OZP
 Geldig vanaf 01-01-2011

Dierproeven

Vraag 1 Was het bezoek aangekondigd?
 Antwoord Ja
 Toelichting Bij proefdierdeskundigen en onderzoekers.

Vraag 2 Is er een kenmerk van het ozp?
 Antwoord Ja
 Toelichting 2005-113; positief advies van de DEC was van 18-11-2005, geldigheid tot 01-12-2011. Daarna regelmatig amendementen ingediend en van positief advies voorzien bijv. 5-12-2006 tav revisie formulier d.d. 16-11-2006 en daarna bijna jaarlijks, 30 mei 2011 meeste recente update.

Vraag 3 Is er een werkprotocol?
 Antwoord Ja
 Toelichting Er is een Werkprotocol dat niet op alle punten overeenkomt met het (geupdate) OZP. Per individueel dier is een klapper aanwezig in de voorruimtes bij de dierverblijven. Hierin is niet opgenomen:
 - informatie mbt benodigde chirurgische ingrepen/ anaesthesie (oude SOP uit 2000 is niet meer van toepassing); wel bestaat er een SOP mbt nuchterzetten voor OK.
 - informatie over welke training en neurofysiologische experimenten/ afleidingen (deze worden uitgevoerd door de onderzoekers).
 Als WP is ook te beschouwen de hard- en software aanwezig op de testlocatie. Deze informatie is alleen voor onderzoekers inzichtelijk.

Vraag 4 Is de diersoort conform het OZP?
 Antwoord Voldoet
 Toelichting Code 33; sexe niet in OZP opgenomen. Volgens de betrokken onderzoeker was sexe van de proefdieren als item niet opgenomen in de oude versie van het OZP, maar is dit inmiddels wel het geval.

Vraag 5 Is het aantal dieren conform het onderzoeksplan?
 Antwoord Afwijkend neutraal/onbekend
 Toelichting Volgens OZP 7-10 dieren, waarvan ten tijde van de inspectie 5 dieren gebruikt zijn; niet alle deelvragen zijn vlgs opgave van de onderzoeker onderzocht. Aanvullende dierproeven zijn eventueel mogelijk.

Vraag 6 Klopt de artikel 9 functionaris in de praktijk?
 Antwoord Voldoet
 Toelichting [REDACTED] als projectleider, [REDACTED] AIO per 010706.

Vraag 7 Is de herkomst van de proefdieren conform onderzoeksplan?
 Antwoord Geringe afwijking
 Toelichting Maar geen indicaties voor toename van ongerief op basis van andere herkomst. Aangezien het deels naieve dieren betrof die in de proef ingezet zijn ipv hergebruikte dieren, is afname van het totaal ongerief voor een deel van de dieren zelfs aannemelijk. Feitelijke herkomst overige dieren VGH art 11a Wod en VGH art 2 en 11a Wod. Het voorgaande gebruik is beoordeeld als dierproeven met ongerief code 3 volgens de 1e VGH maar in OZP 2005-113 wordt gemeld dat het ongerief met code 2 zou betreffen.

INSPECTIELIJST (vervolg)

- Vraag 8** **Is het evt aanwezige werkprotocol conform ozp?**
Antwoord **Afwijkend neutraal/onbekend**
Toelichting De documenten (OZP en WP) bevatten op punten verschillende informatie, waarvan niet altijd duidelijk is welke de juiste is, bijv. in de codes (pijnbestrijding 1 of 4?); in de beschrijving van de monitoring (hoe vaak Ht-bepaling?); gebeurt het leren vastzetten van het hoofd wel of niet onder ketamine? Aannemelijk is dat het WP recenter is dan het eerste OZP en een aantal verbeteringen bevat. Zo geeft het OZP een aantal bepalingen van n=80-120, en het WP 50-100. Davies protocol mbt vochtrestrictie is nog niet in OZP genoemd. In de nieuwe versie van OZP (wegens groot aantal amendementen wenselijk geacht) is dit inhoudelijk wel opgenomen maar deze OZP versie is nog niet geverifieerd/ van positief advies voorzien door de DEC.
 SOP mbt nuchter zetten van dieren voor OK is wel beschikbaar.
 SOP's [REDACTED] en [REDACTED] zijn niet ingezien.
- Vraag 9** **Is de behandeling conform ozp?**
Antwoord **Afwijkend positief**
Toelichting Het WP bevat, conform het Davies/Radboud-protocol, de mogelijkheid om een aap die niet voldoet aan de verwachte trainingsresultaten een dag minder te geven dan de afgesproken dagelijkse waterdosis. De uitvoerend onderzoeker, [REDACTED] zegt echter de aap aan het eind van de (trainings)sessie (nog in de stoel) altijd water te geven tot aan de afgesproken watergift. Hij ziet geen reden om een dier verder te beperken, en bereikt de volgende dag niet minder resultaat daardoor.
 -Door het verstrekken van kokosbrood lijkt de aap beter bereid om te werken voor de experimentator, mogelijk deels vanwege een grotere waterbehoefte. Als de aap niet meer wil werken, speelt [REDACTED] soms met de balk die de aap moet indrukken; de aap reageert vaak bezitterig t.a.v. de balk en besluit dan maar zelf te gaan werken.
 -Dit alles staat niet in het OZP/WP, en kan gezien worden als een verbetering. Men dient zich zelfs af te vragen of dit niet voor alle apen geldt.
 -Daarnaast kan men zich afvragen of een aap niet gedemotiveerd kan raken om voor een bepaalde persoon te werken (om welke reden dan ook); dan kan een afwisseling van experimentator wellicht beter werken dan een striktere waterbeperking dan volgens de Radboud-standaard.
- Vraag 10** **Is de verzorging conform ozp?**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting Verzorging mbt waterrestrictie is wel conform het werkprotocol. Waterrestrictieprotocol is niet als zodanig genoemd of inhoudelijk herkenbaar opgenomen in OZP.
- Vraag 11** **Is de huisvesting conform ozp?**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting OZP vermeldt: Individueel of samen met 2 of 3 apen en gemiddeld 1 aap/grote kooi. Recente sociale incompatibiliteit en verwonding zou reden voor 3 x individueel kunnen zijn. Maar toch gekozen voor huisvesting van een duo en een individu (individueel gehuisvest dier heeft sinds mei 2011 geen kooimaat meer).
- Vraag 12** **Klopt de artikel 12 functionaris in de praktijk?**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting w.b. [REDACTED] en uitvoerende onderzoekers (post-doc/ AIO) met art 9 bevoegdheid.
- Vraag 13** **Is de aard van de ingreep conform ozp?**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting [REDACTED] en [REDACTED]
- Vraag 14** **Is de frequentie van de ingreep conform ozp?**
Antwoord **Afwijkend neutraal/onbekend**
Toelichting Heroperaties zijn uitgevoerd bijv. bij [REDACTED] heroperatie was noodzakelijk om ongerief te beperken! Maar extra ingreep was ook ongerief wegens noodzakelijke anaesthesie en evt. risico op napijn (gezien uiteindelijke keuze voor euthanasie onder anaesthesie was napijn geen risico).
- Vraag 15** **Is de duur van de ingrepen conform ozp?**
Antwoord **Afwijkend positief**
Toelichting OZP vermeldt 3-6 uur afhankelijk van ingreep; praktijk kortste ingreep 2.15u, langste ingreep < 6 uur.
- Vraag 16** **Is de mate van ongerief conform ozp?**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting Inschatting van ongerief was code 4 bij eerste versie van OZP maar is later bijgesteld tot code 5.
- Vraag 17** **Is een methode ter vermindering van ongerief conform ozp?**
Antwoord **Afwijkend positief**
Toelichting OZP: Gasanaesthesie (isofluraan en N2O); pentobarbarb infuus en geen postoperatieve pijnbestrijding!
 Naderhand is aangepaste SOP anaesthesie van kracht (gebruik propofol ipv pentobarbital) en perioperatieve pijnbestrijding van 4 dagen met NSAID (2.5 mg/kg fentanyl).
- Vraag 18** **Is eerder gebruik van het dier conform ozp?**
Antwoord **Afwijkend neutraal/onbekend**
Toelichting Afwijkend positief: ook naieve dieren gebruikt.
 Afwijkend negatief: eerder gebruik in OZP met code 2 weergegeven, eerdere gebruiker meldde echter ongerief code 3. Geen overtreding art 13 Wod.

INSPECTIELIJST (vervolg)

- Vraag 19 **Zijn de humane eindpunten toegepast conform ozp?**
Antwoord **Afwijkend positief**
Toelichting OZP meldt als HEP Terminaal stadium van infectie/ hersenbloeding OZP.
Praktijk bijv. [REDACTED] [REDACTED] doorgezet in euthanasie onder anaesthesie.
- Vraag 20 **Is de bestemming van het dier na de proef conform ozp?**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting Voldoet bij dieren uit proef. Nog niet geconstateerd voor dieren in proef.
- Vraag 21 **Wat is uw algemene indruk?**
Antwoord **Voldoet**
Toelichting Het onderzoeksplan of werkprotocol waren niet gedetailleerd genoeg om de gehele dierproef te kunnen verrichten. Als aanvullende informatie waren wel enkele SOP's beschikbaar (niet ingezien tijdens de inspectie) en software bedoeld voor uitvoerende onderzoekers.
OZP zal in meest recente versie nogmaals aan de DEC voorgelegd worden.
Handelingen worden dus uitgevoerd door medewerkers van de onderzoeksgroep, waarbij als opvallend positieve factor herkenbaar is de centrale rol van mevr [REDACTED] bij training van de dieren. Voorts voor zover gezien tijdens inspectie is het personeel van de onderzoeksgroep betrokken en kundig.
- Vraag 22 **Zijn er nog andere bevindingen?**
Antwoord **Ja**
Toelichting huisvesting: in separate lijst d.d. 21-09 beoordeeld.

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10316 [REDACTED] .. KUN
 Straatnaam POSTBUS
 Huisnummer 9101
 Postcode 6500 HB
 Woonplaats NIJMEGEN
 Contactpersoon
 Functie contactpersoon
 Hoofdcategorie veterinaire locatie
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 20-09-2011
 Nummer controleur 25098
 Begintijd 09:30
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1105 Inspectie regeling
 huisvesting
 Geldig vanaf 01-01-2011

Rgl. huisv. dnb / verz dpr

Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?
 Antwoord Ja
 Toelichting Tweedaagse inspectie (20 en 21 september) aangekondigd om intensief toezicht te houden op het gebruik van rhesusapen in onderzoek waarbij de dieren beperkt worden in de wateropname. Naast deze inspectielijst een aparte lijst opgemaakt Dierproef volgens onderzoeksplan.

Vraag 2 Buitenverblijven:
 Antwoord NVT

Vraag 3 Stal of dierverblijven:
 Antwoord Voldoet

Vraag 4 Hygiëne en reinheid:
 Antwoord Voldoet

Vraag 5 Groeps- of individuele huisvesting:
 Antwoord Voldoet

Vraag 6 Diersoort specifieke huisvesting:
 Antwoord Voldoet

Vraag 7 Draadkooien of Draadroosterbodems:
 Antwoord Voldoet

Vraag 8 Verzorging der dieren:
 Antwoord Voldoet
 Toelichting Ten aanzien van de voeding valt op te merken dat de droogvoerstrekking niet goed onderbouwd is en niet voldoende gevolgd wordt. De voergift wordt uitgedrukt in handjes per aap, en men legt het residu niet vast.

Vraag 9 Kooiverrijking en nestmateriaal:
 Antwoord Voldoet

Vraag 10 Dag- of logboek:
 Antwoord Geringe afwijking
 Toelichting Toch weer enkele tekortkomingen in het WDB vastgesteld. Onderdeel van de kooiverrijking is een roulatieschema van diverse artikelen, waaronder DVDs. In één kamer wordt dit aangetekend, in een andere kamer nooit, zodat niet is na te gaan wanneer en hoe vaak de apen dit krijgen.

In het WDB zijn geen aantekeningen te vinden van twee apen die nog een behoorlijke hoeveelheid voer in hun bak hebben zitten, en dus daags ervoor minder hebben gegeten. De apen zijn voor bijvoorbeeld Vitamine D afhankelijk van

INSPECTIELIJST (vervolg)

het droogvoer, maar bij waterbeperking kan de droogvoeropname eveneens beperkt zijn.

Het OZP is wellicht terecht erg uitgebreid, maar daardoor onoverzichtelijk. De HEP die daar zijn verwoord zijn extreem (terminaal). Men geeft aan in de praktijk eerder te euthanaseren en dat wordt ondersteund door een euthanasiegeval van een aap waarvan men het cumulatieve ongerief te hoog achtte voor verder gebruik. Men dient de voorgeschreven HEP aan te passen zodat duidelijk wordt wat nu wel het geaccepteerde HEP is.

Vraag 11 Toegestane ingrepen ter identificatie:
Antwoord Voldoet

Vraag 12 Kooilabeling:
Antwoord Geringe afwijking
Toelichting Geconstateerd dat in 1 geval men een aap 1 dag te lang (6 ipv 5) op beperkt water had gezet (zie voor verdere bevindingen t.a.v. waterbeperking de Inspectielijst Dp conf OZP, maar deze aap betrof een ander OZP en een andere onderzoeksgroep, namelijk van het [REDACTED]).

Vraag 13 Drinkwater (systemen) :
Antwoord Voldoet

Vraag 14 Opslag voeders en materialen:
Antwoord Voldoet

Vraag 15 Temperatuur dierverblijven:
Antwoord Voldoet

Vraag 16 Relatieve vochtigheid dierverblijven:
Antwoord Voldoet

Vraag 17 Lichtintensiteit dierverblijven:
Antwoord Voldoet
Toelichting Wat betreft Vitamine D: geen UV-lampen aangetroffen. Het is niet gezegd dat dit noodzakelijk is, maar de Vitamine D-opname moet daar wel rekening mee houden. Wellicht houdt de voederfabrikant daar rekening mee, maar dit was niet na te gaan.

Vraag 18 Ventilatie dierverblijven:
Antwoord Voldoet

Vraag 19 Sterke geluidsprikkels dierverblijven:
Antwoord Voldoet

Vraag 20 Alarmsystemen dierverblijven:
Antwoord Niet geconstateerd

Vraag 21 Transport proefdieren:
Antwoord Voldoet
Toelichting Transport van dieren bijgewoond van huisvesting naar onderzoeksruimte. Observatie van de aap was door afdekking niet mogelijk maar geen indicaties voor extra stress en onder begeleiding van bevoegd en bekwaam persoon. Wel is het te zien als verbetering dat men testruimte en huisvesting dicht bij elkaar wil brengen.

Vraag 22 Euthanasie proefdieren:
Antwoord Niet geconstateerd

Vraag 23 Algemene indruk:
Antwoord Voldoet
Toelichting In het algemeen een grote betrokkenheid van de verzorgers en onderzoekers. De apen zien er allemaal goed uit. Alleen de aap genaamd [REDACTED] en zijn kooigenoten hebben last van kale plekken op de poten; dit kan duiden op verveling. Bij de aap [REDACTED] is de wondrand niet helemaal rustig.

Meest opvallend is het feit dat verschillende groepen binnen de VGH op verschillende manieren de apen in de zogenaamde stoel krijgen. Van één groep gezien hoe na training de aap d.m.v. beloning zelfstandig de stoel in kroop. Van een andere groep gezien hoe men de aap d.m.v. "squeeze" en een vangstok in de stoel dwong. De persoon die bij de eerste groep betrokken is bij de training van de apen, ziet op zich geen redenen waarom het bij deze laatste groep ook niet zou kunnen door training en evt. aanpassing van de (in hun geval: Sphynx)stoel. Zij is alleen niet in dienst van deze laatste groep.
Men heeft een alternatief in huis en zou dit tenminste moeten proberen.

Opvallend in dit verband is de verdeelde verantwoordelijkheid ten aanzien van de apen, zowel ten aanzien van de voeding, bijvoeding, drinkwatergift als de vangmethode. Daar waar het welzijn of de gezondheid van de apen in het geding is, zou een centrale aansturing gewenst zijn: een gezamenlijk, goed gefundeerd voederregime, centraal georganiseerde ethologische ondersteuning, etc.

INSPECTIELIJST (vervolg)

Vraag 24 Zijn er nog andere bevindingen?
Antwoord Ja
Toelichting Aparte lijst Dp conf OZP opgemaakt.

INSPECTIELIJST

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie 10316 [REDACTED], KUN
 Straatnaam POSTBUS
 Huisnummer 9101
 Postcode 6500 HB
 Woonplaats NIJMEGEN
 Contactpersoon
 Functie contactpersoon
 Hoofdcategorie veterinaire locatie
 Locatiecategorie dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest

Bezoekdetails

Datum bezoek 31-10-2011
 Nummer controleur 25098
 Begintijd 13:00
 Bezoekreden VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst RDNT1105 Inspectie regeling
 huisvesting
 Geldig vanaf 01-01-2011

Rgl. huisv. dnb / verz dpr

Vraag 1 Inspectiebezoek aangekondigd?
 Antwoord Ja
 Toelichting DWZ bezoek aan [REDACTED] aangekondigd, maar niet welke afdeling. Dit betreft een kennisakingsbezoek aan de imaging-afdeling [REDACTED] in de kelder van het [REDACTED]

Vraag 2 Buitenverblijven:
 Antwoord NVT

Vraag 3 Stal of dierverblijven:
 Antwoord Voldoet

Vraag 4 Hygiëne en reinheid:
 Antwoord Voldoet

Vraag 5 Groeps- of individuele huisvesting:
 Antwoord Voldoet
 Toelichting Een vrouwelijke muis zit individueel; men geeft aan dat dit een nalevering is. Er is geprobeerd om deze bij de eerder geleverde muizen te zetten, maar dat dat mislukt is. Gevraagd dit voortaan aan te tekenen in het WDB.

Vraag 6 Diersoort specifieke huisvesting:
 Antwoord Voldoet
 Toelichting Dat wil zeggen: i.h.a. voldoet de huisvesting. Ten aanzien van één aspect bestaan wat twijfels. Het betreft de zgn. Blueline IVC-stelling. Direct valt op dat de stelling minder stabiel is. Bij iedere kooi die wordt teruggeplaatst, zie je meerdere waterflessen klotsen. Daar komt bij dat de rijen zo dicht op elkaar zitten, dat je een bak over de waterfles van de bak eronder moet tillen, waarbij je met de eigen waterfles weer de bak erboven raakt. Dit geeft verstoring. Als je de bak net niet goed terugplaatst, is er geen luchtinstroom. Het is niet waarschijnlijk dat deze stelling anders is dan andere Bluelines, die algemeen gebruikt en geaccepteerd worden. Vooral nog is dit daarom niet aangemerkt als afwijking, maar wel als punt van aandacht.

Vraag 7 Draadkooien of Draadroosterbodems:
 Antwoord Voldoet

Vraag 8 Verzorging der dieren:
 Antwoord Voldoet

Vraag 9 Kooiverrijking en nestmateriaal:
 Antwoord Voldoet

INSPECTIELIJST (vervolg)

Vraag 10	Dag- of logboek:
Antwoord	Geringe afwijking
Toelichting	Van individueel geplaatste vrouwtjesmuis niet vastgelegd waarom.
Vraag 11	Toegestane ingrepen ter identificatie:
Antwoord	Voldoet
Vraag 12	Kooilabeling:
Antwoord	Voldoet
Vraag 13	Drinkwater (systemen):
Antwoord	Voldoet
Vraag 14	Opslag voeders en materialen:
Antwoord	Voldoet
Toelichting	Hier alleen dag/weekvoorraad aanwezig.
Vraag 15	Temperatuur dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 16	Relatieve vochtigheid dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 17	Lichtintensiteit dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 18	Ventilatie dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 19	Sterke geluidsprikkels dierverblijven:
Antwoord	Voldoet
Vraag 20	Alarmsystemen dierverblijven:
Antwoord	Niet geconstateerd
Vraag 21	Transport proefdieren:
Antwoord	Niet geconstateerd
Vraag 22	Euthanasie proefdieren:
Antwoord	Niet geconstateerd
Vraag 23	Algemene indruk:
Antwoord	Voldoet
Vraag 24	Zijn er nog andere bevindingen?
Antwoord	Ja
Toelichting	Tijdens een bezoek aan een SPECT-ruimte valt direct op dat daar een nude-muis aanwezig is waarvan een onderhuids geplaatste tumor aan het ulcereren is. De CoP dieren in Kankeronderzoek zegt hierover: "Ulceratie kan bij subcutaan getransplanteerde tumoren als een open wond waargenomen worden. In dit geval is per definitie sprake van ernstig ongerief. Niet alle open wonden zijn ulceraties. Een goede observatie blijft noodzakelijk! Bij een niet tijdig genezen van de open wond dient het dier te worden gedood." In dit geval was duidelijk geen sprake van open wond, maar van een ulceratie, hoewel deze niet actief (vochtig, bloedend) was. Bovendien was dit conform OZP 2009-081; als een van de HEPs wordt genoemd: "Ulceratie als het ernstige klinische verschijnselen veroorzaakt". Hier is dus sprake van een grensgeval. De CoP noemt ulceratie ernstig ongerief en reden voor euthanasie; de DEC heeft ingestemd met ulceratie totdat ernstige klinische verschijnselen optreden. Het dier vertoonde geen ziektegedrag, dus in die zin was het niet ernstig. Gebeld met de onderzoekster-projectleider en aangegeven dat bij de DEC beargumenteerd dient te worden waarom het stadium van ulceratie noodzakelijk is voor het onderzoek. De DEC dient in algemene zin aandacht te besteden aan gerichte humane eindpunten en de criteria daarvoor. Zo zijn de HEP bij OZP 2011-84 de standaard Kanker HEP, en niet specifiek voor dit geval. Zo wordt het lichaamsgewicht gebruikt als criterium (waarvoor de dieren dus regelmatig gewogen moeten worden), terwijl sprake kan zijn van gewichtstoename a.g.v. de tumoren en de ascites. De gebruikte 20% t.o.v. aanvangsgewicht is in dit geval extreem belastend. Gelukkig kijken de art 12s in de praktijk meer naar de algehele conditie van de dieren; men zou deze criteria moeten vastleggen in de OZps en WPs.

INSPECTIELIJST (vervolg)

Positief is dat men het oordeel van de art 12 t.a.v. een HEP volledig respecteert; deze mag het dier direct euthanaseren, waardoor een dier nooit langer hoeft te zitten dan noodzakelijk.

Bedrijfsgegevens

Inspectielocatie	
Straatnaam	
Huisnummer	
Postcode	
Woonplaats	
Contactpersoon	
Functie contactpersoon	hoofd
Hoofdcategorie	veterinaire locatie
Locatiecategorie	dierproefvergunninghouder

Medewerker

Regio	Voedsel en Waren Autoriteit regio Noordwest
-------	---

Bezoekdetails

Datum bezoek	28-11-2011
Nummer controleur	25098
Begintijd	09:30
Bezoekreden	VT dierproeven

Inspectielijst

Lijst	RDNT1105 Inspectie regeling huisvesting
Geldig vanaf	01-01-2011

Rgl. huisv. dnb / verz dpr

Vraag 1 **Inspectiebezoek aangekondigd?**
 Antwoord **Ja**
 Toelichting Dit betreft een herinspectie naar aanleiding van een inspectie gevolgd door SW begin augustus. De voornaamste bevindingen hadden destijds betrekking op ernstig ongerief (bij een geit) dat onvoldoende onderkend werd en onvoldoende vastgelegd. De Humane Eindpunten van het OZP voorzagen niet in de mogelijkheid van langdurige onbelasting van de geopereerde poot. De nVWA-inspecteur oordeelde op basis van gesprekken met diverse betrokkenen dat de onderzoeker teveel afstand behield tot zijn proefdieren. Deze herinspectie is beperkt tot grote dieren (schapen, geiten, en konijnen), waarbij met name aandacht is besteed aan bovenstaande aspecten en vooral de betrokkenheid van de onderzoeker.
 Omdat dit niet goed past in de gestandaardiseerde inspectielijsten, is een lijst-format gekozen dat aansluit bij de overige aspecten waaraan aandacht is besteed. Voor de herinspectieaspecten: zie "Andere bevindingen".
 Het betreffende onderzoek loopt ten tijde van de inspectie niet, zodat aandacht besteed is aan vergelijkbare onderzoeken van andere onderzoekers; daarom is deze lijst vastgelegd bij het [REDACTED]-buitenbedrijf en niet bij [REDACTED]

Vraag 2 **Buitenverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**

Vraag 3 **Stal of dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**

Vraag 4 **Hygiëne en reinheid:**
 Antwoord **Voldoet**

Vraag 5 **Groeps- of individuele huisvesting:**
 Antwoord **Voldoet**

Vraag 6 **Diersoort specifieke huisvesting:**
 Antwoord **Voldoet**

Vraag 7 **Draadkooien of Draadroosterbodems:**
 Antwoord **Voldoet**

Vraag 8 **Verzorging der dieren:**
 Antwoord **Voldoet**

INSPECTIELIJST (vervolg)

- Vraag 9 **Kooiverrijking en nestmateriaal:**
 Antwoord **Geringe afwijking**
 Toelichting Nog steeds niet overal een liksteen; op zich geen reden voor zorg voor een deficiëntie, maar de dieren die het wel hebben maken er duidelijk gebruik van. Organisatorisch moet dit beter.
- Vraag 10 **Dag- of logboek:**
 Antwoord **Voldoet**
 Toelichting Voldoende gegevens beschikbaar voor onderlinge overdracht en toezicht. Zie wel verder ten aanzien van communicatie tussen onderzoeker en medewerkers van de boerderij. Wanneer ziet de onderzoeker het WDB?
- Vraag 11 **Toegestane ingrepen ter identificatie:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 12 **Kooilabeling:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 13 **Drinkwater (systemen):**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 14 **Opslag voeders en materialen:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 15 **Temperatuur dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 16 **Relatieve vochtigheid dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 17 **Lichtintensiteit dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 18 **Ventilatie dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 19 **Sterke geluidsprikkels dierverblijven:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 20 **Alarmsystemen dierverblijven:**
 Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 21 **Transport proefdieren:**
 Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 22 **Euthanasie proefdieren:**
 Antwoord **Niet geconstateerd**
- Vraag 23 **Algemene indruk:**
 Antwoord **Voldoet**
- Vraag 24 **Zijn er nog andere bevindingen?**
 Antwoord **Ja**
 Toelichting Bevindingen t.a.v. herinspectie
 Er zijn door de VGH diverse maatregelen genomen die hebben geleid of zullen leiden tot verbetering in diverse opzichten.
 -De geit uit de voorgaande inspectie is met voorrang nader onderzocht en geëuthanaseerd omdat er sprake was van een fractuur. Vervolgoperaties, in de bij de vorige inspectie aangetroffen opzet, zijn gestopt.
 -De onderzoeker heeft een amendement ingediend dat voorziet in opheffing van de geconstateerde tekortkomingen t.a.v. HEP, individuele huisvesting en postoperatieve behandeling. Dit is inmiddels voorzien van een positief DEC-advies.
 -Men ziet toe op betere aantekening in het WDB, men bewaart emails bij de WDB, en men gaat de onderzoekers d.m.v. presentaties instrueren t.a.v. de gewenste communicatie met alle betrokkenen.
 -Tijdens de herinspectie worden 2 konijnen aangetroffen die worden gebruikt voor het opwekken van polyklonale antistoffen (tegen SV5). Uit de toelichting van de beheerder van het bedrijf en uit de WDB blijkt dat er eerder 2 andere konijnen zijn gebruikt voor het opwekken van antistoffen tegen Toxoplasma gondii; deze konijnen zijn 10 dagen na blootstelling ongeveer tegelijkertijd gestorven. Daaraan voorafgaand was sprake van een vergelijkbare poging, maar met een hogere dosis T. gondii; deze 2 dieren stierven eveneens ongeveer tegelijk, maar na 7 dagen. Men heeft de

INSPECTIELIJST (vervolg)

proefdierdeskundige en DEC ervan overtuigd dat deze eerste 2 konijnen te hoog gedoseerd waren, en via een verkeerde route (intraveneus) en toestemming verkregen voor nog eens 2 dieren. De tweede 2 konijnen zijn lager gedoseerd, en subcutaan. De nVWA beschouwt dit als onvoldoende poging tot het beperken van ongerief. Ten eerste had men pathologie moeten doen op de konijnen om een indruk te verkrijgen van het mechanisme. Was er sprake van een overdreven afweerreactie (shock-verschijnselen), of was de gekozen parasiet dermate infectieus voor de konijnen dat deze zijn overleden aan de gevolgen van een infectie. Als dat het geval is, zal een lagere dosering leiden tot een betere verhouding tussen afweer van de gastheer en pathogeniteit van de parasiet, maar (zoals ook blijkt) is lager doseren dan een gok of de parasiet niet alsnog tot problemen leidt. Men had ook 1 konijn kunnen inspuiten en dagelijks wegen. Met het voordeel van beoordeling achteraf: men had zich moeten afvragen of men deze (bij muizen en apen gebruikte) stam wel op konijnen moest gebruiken (wisselen van gastheersoort leidt soms tot onverwachte gevolgen).

-Men noemt een voorbeeld van een lam met een experimenteel aangebrachte en herstelde hernia diafragmatica, aan de hand waarvan men laat zien dat alle deskundigen betrokken werden toen het lam een pompemde ademhaling kreeg. Aan de hand van deze casus zijn echter ook een aantal nog aanwezige zwakheden aan het licht gekomen.

Op de dag dat het lam door de beheerder van de boerderij wordt opgestuurd naar het [REDACTED] in Nijmegen, zijn de volgende gegevens bekend.

Het lam was een paar dagen na de operatie goed geweest, en werd toen benauwd met sterk invallende flanken (uitgelegd als pompemde ademhaling). Het stond al een paar dagen op antibiotica, dus was een pneumonie onwaarschijnlijk (de anamnese vermeldt niets over hoesten, de T was 40.4°C). De keutels van het lam hadden een afwijkende vorm. Dan wordt er een röntgenfoto gemaakt; daarop is geen pneumonie zichtbaar, maar wel een randpneumothorax. Er zijn geen buikholte-organen zichtbaar in de thoraxholte.

Op basis van deze gegevens wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van een althans volledige hernia diafragmatica (inclusief darmverplaatsing of zelfs incarceratie). De dierenarts van het [REDACTED] heeft hierbij een humaan longarts geraadpleegd, en een chirurg van een andere onderzoeksgroep. Het lam wordt teruggestuurd naar de ooi [REDACTED]. De dierenarts van het [REDACTED] geeft een behandeladvies mee dat vooral afwachtend is: als het erger wordt, is het waarschijnlijk toch een hernia diafragmatica. Dan is haar advies euthanasie.

Voor de daadwerkelijke behandeling van het lam wordt de praktiserend dierenarts ingeroepen. Deze behandelt het lam voor een longontsteking, inclusief vochtafdrijvende middelen. Dit laatste is in afwijking van het advies van de dierenarts van het [REDACTED]. Een of twee dagen later wordt het lam alsnog geëuthanaseerd. Het heeft op dat moment een volledige hernia diafragmatica, dus met darmen in de borstholte, zonder incarceratie.

Verbeterpunten:

-De beheerder van de boerderij oordeelt dat het lam ernstig ziek is en verwacht eigenlijk dat het geëuthanaseerd moet worden. Hij geeft het dier daarom zonder moeder mee voor transport naar Nijmegen. Hij had duidelijk aan moeten geven dat het dier wat hem betreft voor euthanasie getransporteerd werd; dan had men dit kunnen bespreken vóór transport. Het ongerief voor het dier wordt namelijk verder bevorderd door de moeder niet mee te sturen (verlatingsangst, geen voeding). Dit ongerief is nu dus het gevolg van het feit dat men op de boerderij de beslissing niet kan/mag nemen om het dier te euthanaseren (diagnostiek elders). De vraag is of verdere diagnostiek nodig was (zie verder), en als dat het geval was, had de ooi mee moeten.

-De dierenarts van het [REDACTED] geeft aan dat zij direct dacht aan een hernia diafragmatica, maar dat zij zich niet zeker genoeg achtte om euthanasie te eisen. Op dat moment is er echter sprake van pompemde ademhaling die niet verklaard kan worden door een pneumonie, en een OZP dat aangeeft dat een hernia diafragmatica één van de mogelijke complicaties is. Ook de afwijkende faeces zou kunnen duiden op darmen die zich tijdelijk of gedeeltelijk in de thorax bevinden. De HEP zijn echter veel te voorzichtig gesteld "Euthanasie zou overwogen kunnen worden, indien (...) de ademhaling....." HEP's in het OZP en het WP komen niet 100% overeen. Twee geraadpleegde humane specialisten steunen haar niet in haar vermoeden, en dan besluit ze tot afwachten, hoewel bekend is dat pompemde ademhaling (benauwdheid) ernstig ongerief veroorzaakt.

-De vraag of dit dier geschikt is voor de proef als er een andere oorzaak voor de pompemde ademhaling zou zijn (longklachten of anderszins) had al moeten leiden tot de conclusie dat dit dier geëuthanaseerd diende te worden, mede in het licht van het ernstige ongerief. Opnieuw zijn de HEP in het OZP vaag op dit punt.

-Het grootste probleem heeft de nVWA bij herhaling met de geconsulteerde praktiserend dierenarts. Men geeft aan dat deze weliswaar volledig geïnformeerd wordt, maar deze heeft in dat geval eigenhandig vochtafdrijvers gegeven, die zeker niet geïndiceerd waren, en wellicht gecontraïndiceerd. De geconsulteerde prakticus wordt geroepen bij een dier waarvan de [REDACTED]-dierenarts vermoedt dat het een proefgebonden afwijking heeft. De prakticus is niet bij de Radbouduniversiteit bekend als artikel 12-bevoegd, en zou niet in staat gesteld moeten worden tot eigen besluitvorming op dit punt; hij zou hooguit een behandeling mogen uitvoeren conform opdracht van de [REDACTED]-dierenarts, maar ook dan is feitelijk art 12-bevoegdheid vereist.

Maatregelen en adviezen

Maatregelen

Uit de maatregelen die men zelf heeft genomen blijkt dat men op de goede weg is. De casus van het lam met een hernia diafragmatica werd door de art 14 zelf aangedragen om te toetsen wat men bereikt had. Men verklaart zich bereid tot verdere maatregelen. In dit licht is er geen reden tot het nemen van maatregelen vanuit de nVWA. Wel is er op gewezen dat als bij een toekomstige inspectie vermijdbaar ernstig ongerief wordt vastgesteld, zoals in de afgelopen 2 inspecties, er straffe maatregelen genomen zullen worden, zoals het opmaken van een proces-verbaal, of het uitnodigen van de verantwoordelijke persoon namens de VGH ten kantore van de nVWA. Om onnodig ongerief te voorkomen is in de eerste plaats echter gekozen voor uitgebreide nalevingshulp.

Adviezen

De volgende adviezen zijn gegeven tijdens deze inspectie, bij wijze van nalevingshulp.

-Het OZP dient duidelijk te zijn ten aanzien van de te controleren parameters en de humane eindpunten; het WP moet daarmee overeenkomen. De DEC mag een dergelijk vage omschrijving niet laten passeren. Het heeft de inspecteurs van de nVWA verbaasd dat een pompemde ademhaling, waarbij de flanken invallen, niet beschreven wordt als absoluut HEP, waarvoor geen verdere diagnostiek (zoals een röntgenfoto) nodig is.

-De [REDACTED]-dierenarts dient in de diagnostiek een leidende rol te nemen, en de stem van de dierenarts dient zeer zwaar te worden meegerekend. De nVWA-inspecteur heeft de dierenarts opgeroepen in een geval als dit op basis van de waarschijnlijkheidsdiagnose "Hernia diafragmatica" te kiezen voor het advies tot euthanasie, en te accepteren dat dit 1 op de 10 keer aan de vroege kant is. Nu is het al bij 2 inspecties (in het eerste geval ruim) aan de late kant. De VGH en de directie van het [REDACTED] dienen de dierenarts te steunen in deze rol.

INSPECTIELIJST (vervolg)

-Ook is tegen de beheerder van de boerderij, diens operationeel manager en de proefdierdeskundige aangegeven dat het oordeel van een ervaren art 12 zwaar meegewogen dient te worden in het oordeel. In dit geval was de beheerder van mening dat euthanasie op zijn plaats was. Dit dient duidelijk aangegeven te worden, en dan dienen er zwaarwegende argumenten te zijn om dit niet te doen. Ook is door de inspecteurs van de nVWA aangegeven dat een faciliteit als het [REDACTED] zou kunnen weigeren om een dier nog langer in leven te houden, als diens ongerief zo ernstig is of als diens vooruitzichten zo slecht zijn dat dit zou conflicteren met de opvattingen en ruime ervaring van de faciliteit.

-Alle betrokkenen, ook de geconsulteerde specialisten, moeten op de hoogte zijn van de gehele voorgeschiedenis, inclusief proefbehandeling, en van de gestelde eisen, inclusief humane eindpunten. Differentieeldiagnostisch kan je bijvoorbeeld bij een randpneumothorax denken aan een perforatie van het binnenblad en van het buitenblad. Gezien de voorafgaande ingreep is het buitenblad waarschijnlijk beschadigd geweest en is het de vraag wat de diagnostische waarde ervan is. Als het al waarde heeft, duidt het op een complicatie van de operatie.

-Men dient maatregelen te nemen om de prakticus te laten werken als prakticus, waarbij ongerief zoveel als mogelijk wordt voorkomen, conform de wettelijke eisen. De operationeel manager geeft aan dat een deel van het probleem wellicht kan worden opgelost door de aanstelling van een dierenarts, deels ter vervanging van de huidige dierenarts, tijdens haar afwezigheid de komende maanden, maar wellicht langer. De nVWA juicht dit toe.

-De grootste overeenkomst met de vorige bevindingen is de afstand van de onderzoeker tot het dier. De onderzoeker ziet het dier niet regelmatig en heeft geen ruime ervaring met schapen, maar is wel eindverantwoordelijk voor de proef en voor het welzijn van het dier. Men kan dat op verschillende manieren inregelen: de keuze voor euthanasie volledig beleggen bij deskundigen zoals art 12, 14 en dierenarts, die dan weer op de hoogte moeten zijn van het onderzoek, of zorgen voor een goede interactie. Bij herhaling heeft de nVWA nu gesuggereerd dat de interactie tussen onderzoeker en art 12s beter moet; bij voorkeur komt de onderzoeker met grote regelmaat bij de dieren, en bespreekt de bevindingen met de art 12s. Men meldt dat dit bij Urologie wel het geval is en dat men dit bij de andere disciplines inderdaad wenselijk acht.

-Kortelings heeft de nVWA-inspecteur ook gewezen op het grote verschil in kennis en ervaring tussen de beheerder en de nieuwe, jongere medewerkers. Bij afwezigheid van de beheerder is er duidelijk minder ervaring en kennis aanwezig. Ook dit is een punt van aandacht.